

Flacăra 1

Petre Roman a fost agresat la Sascut

Vedetă la zece ani:
Alexandra Nechita

Actori în zeghe

2000 lei

S.C. „ASIGURAREA ROMÂNEASCĂ” S.A. - ASIROM

Data înființării: 1 ianuarie 1991

Capital social: 11,2 miliarde lei

Sediul principal: București - România

Fax: 312.48.19

- Societate de asigurare - reasigurare puternică, stabilă și sigură pe piața românească vă oferă, prin intermediul celor 270 de reprezentanțe din întreaga țară, asigurări facultative de:

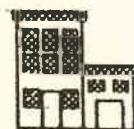
- viață

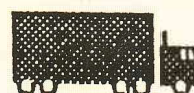
- accidente

- bunuri

- clădiri și conținut

- transport de mărfuri

- auto - casco

- **PERFORMANȚE:**
 - cel mai mare număr de asigurați
 - cea mai diversificată gamă de asigurări (peste 60 de forme specifice)
 - cel mai mare volum de prime încasate
 - cel mai mare volum de plăți de despăgubiri și sume asigurate
 - cel mai mare volum de rezerve tehnice specifice
 - cea mai vastă rețea de lucrători specializați
- Este membră a Uniunii Naționale a Societăților de Asigurare - UNSAR.

Cu ASIROM veți fi în siguranță zi de zi !

"Am făcut reformă cât timp am fost lăsat s-o fac"

Interviu

George Arion: Oricine își aduce aminte, din copilărie, de imagini sau scene, de întâmplări sau vorbe care l-au făcut fericit și de altele care i-au provocat traume. Domnule Petre Roman, sunteți deosebit, în această privință, de ceilalți oameni?

Petre Roman: N-aveam decât șase ani și ceva și mi s-a întâmplat un lucru care m-a marcat, care nu mi s-a putut șterge din memorie. Mama mea mi-a spus într-o zi: „S-ar putea să nu-l mai vezi pe tata”.

Fusese arestat. Ce-am simțit atunci nu poate fi descris în cuvinte. Dar întâmplări de mare bucurie au fost destul de multe. Chiar și atunci când n-o duceam foarte bine, mă refer în special la anii '50, simțeam o atmosferă plină de căldură în familie și ne bucuram de orice lucru care însemna că facem ceva împreună. Asta e ceea ce cred că mi-a dat echilibru în felul meu de a fi și în felul în care mă prezint în societate. Am sentimentul că atmosfera asta din familie, solidă, echilibrată și plină de iubire, este aceea care determină, într-un copil și într-un tânăr, comportamentul lui moral mai târziu.

– **Ce-i datorează maturul, adultul de azi - copilului care-ați fost?**

– Năzdrăvăniile de-atunci, de exemplu, cred că s-au transformat astăzi într-o îndrăzneală gândită, calculată. Deci, însoțită de o anumită

putere de a realiza.

– Cum se face că, într-un mediu în care ați deschis ochii asupra artei – muzică, pictură, sculptură – ați migrat spre o altă zonă?

– Mi-aduc aminte foarte bine de ce s-a întâmplat așa. Cred că aveam vreo 8 ani, taică-meu trecuse prin toate acele momente foarte grele de, mă rog, marginalizare a lui, scoaterea lui din cariera ce însemna carieră militară, eventual carieră politică;

Curios mai e destinul oamenilor ! Cel care în urmă cu ani se situa de partea puterii e astăzi în opoziție. Cel care nu se tulbura de modul cum erau agresați politicienii indezirabili conducerii a ajuns, la rândul lui, să fie agresat de niște derbedei. Dacă totul nu e doar un joc, domnul Petre Roman are destule motive să reflecteze la vremelnicia mai marilor zilei...

atunci el a înțeles că, în societatea în care trăiam și în regimul politic în care trăiam, cel mai important lucru rămâne, până la urmă, o meserie solidă, o meserie cu care să faci față, indiferent de valurile politice. Pe la 8-9 ani, el fiind inginer, inginer diplomat, la una din cele mai importante școli de inginerie de atunci din Europa, a început să-mi dea niște explicații foarte simple despre funcționarea centralelor de producere a energiei electrice. Ce mi-a spus m-a pasionat așa de tare încât mai târziu chiar mi-am dorit să ajung inginer. Am făcut toată energetică de la cap la cap, la secția de

hidroenergetică cum era atunci, deci constructor de centrale electrice pe apă.

– Dar ați avut, la un moment dat, senzația că totuși nu e calea cea mai potrivită structurii dv. sufletești? Ați avut vreo ezitare, vreun moment de îndoială?

– Nu, n-aș putea spune lucrul ăsta. Din clasa a XI-a, de fapt din clasa a X-a, adică clasa a doua de liceu, am avut sentimentul că iubesc matematicile și că mă descurc bine, și, din acel moment, combinația asta dintre matematici și tehnică m-a pasionat. De aceea mi s-a părut că sunt chiar pe drumul care-mi place, iar atunci când am terminat Politehnica, fiind șef de promoție, am avut șansa de a rămâne cadru didactic,

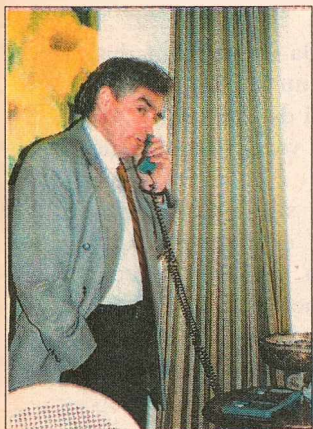
deci asistent la Politehnică; am început de fapt o carieră didactică, dar, în același timp și una științifică. Și această carieră de om de știință m-a pasionat și mai mult.

– **Ați avut o aplecare către limbile străine, să zic așa, care vă ajută acum foarte mult!**

– Am dobândit această cunoaștere a unor limbi străine, aș putea să recunosc, cu destulă facilități. Cu alte cuvinte e mai degrabă într-o anumită măsură un talent nativ decât rezultatul unui efort foarte asiduu. Am avut șansa să învăț foarte repede în familie limba spaniolă, pentru că pe noi ne-a crescut bunica din partea

mamei, care era spaniolă și nu a putut să învețe românește foarte bine; în schimb, noi am învățat cu toții foarte bine limba spaniolă. Am învățat apoi limba rusă, la școală. Am început-o din primele clase și am păstrat această cunoaștere a limbii ruse și, la un moment dat, am cultivat-o în așa fel încât să n-o uit, pentru că foarte târziu am ajuns în Rusia, mult mai târziu, prima dată de-abia în 1984, asta a fost mai mult o voință a tatălui meu care spunea: "Nu, să te duci mai întâi în Vest, în 'Est o să ai timp, dacă o să-ți mai

„Am fost «ciupit» de exemplul Cioran“

placă o să te duci.” Și apoi prinsesem destul de bine limba franceză, iar în liceu m-am străduit să învăț limba engleză. Am avut o foarte bună profesoară de limba engleză în liceu, mi-aduc aminte foarte bine de

dânsa, doamna Vâlceanu, și-apoi am învățat în particular, la insistența tatălui, cu un domn foarte interesant, domnul Garofa, cred că de fapt îl chema Garoafă, care fusese regizor de filme prin India, prin anii '30. O personalitate deosebită, fascinantă. Când am ajuns în Franța la doctorat, prin 1970, știam franceză destul de aproximativ. Și atunci mi-am propus să învăț limba franceză în așa fel încât să mă pot exprima în franceză, cu ușurință cu care se exprimă cei mai buni vorbitori de limbă franceză. Eram deja "ciupit", ca să zic așa, de exemplul lui Cioran. Și, într-un fel, am făcut, la nivelul meu, cam ceea ce a făcut și el. Adică am învățat franceza, tinzând la un anumit grad de perfecțiune, mi-am redactat toate rapoartele științifice, toate lucrările științifice, toate memoriile științifice, de la bun început, în limba franceză, prin efortul meu propriu. Și în felul acesta am reușit să învăț franceza la

un nivel bun. În fine, ce să vă mai spun? Cu mare ușurință am învățat limba italiană. Aproape fără nici un efort.

– **Cât din dv. e rezultatul voinței dv. de a vă forma și cât e rezultatul voinței altora de a vă forma?**

– Raportul ăsta la care vă referiți dv. cred că evoluează în timp. Când am fost copil și chiar tânăr, voința altora a influențat mult voința mea. Mă refer, în primul rând, la familie, la taică-meu, la maică-mea de altfel. Apoi mă gândesc când eram în facultate, la câțiva dintre marii mei profesori; am avut șansa și privilegiul unor mari profesori, cum au fost academicienii Dumitru Dumitrescu, Dorin Pavel și, în continuare, de la ei, am primit un impuls foarte bun, deci o anumită voință a lor de a mă vedea dezvoltându-mă așa cum și-o doreau ei și cum, de fapt, era și bine. Mai departe intervine propria voință și motivația proprie face ca această voință să modeleze propria personalitate într-o mult mai mare măsură. Deci eu cred că acest raport evoluează în timp. Și din clipa în care omul tânăr are o motivație a lui proprie, o dorință a lui proprie de a face ceva anume, voința lui începe să-i modeleze felul de a fi în mod hotărâtor.

– **În copilărie, în adolescență, erati lider al grupului în care vă aflați?**

– În liceu nu, în școală - nici atât. Eram un băiat destul de năzdrăvan, ca să zic așa, care făcea destule năzbâtii; m-am maturizat brusc când eram prin clasa a IX-a, a X-a, a XI-a, - în sensul de a fi conștient că am de împlinit un anumit ciclu de școlarizare și asta însemna viitorul meu. Dar în facultate, într-adevăr pot să spun, în grupa de studii, în anul în care mă aflam, părerea mea, opinia mea conta.

– **În perioada absolvirii, adică după absolvirea facultății, până în '90 să zicem, este o perioadă plină pentru dv. sau este o perioadă oarecare?**

– Nu. E o perioadă plină, o perioadă pe care am considerat-o în planul devenirii personale, adică a ceea ce doream să fiu, plină de lucruri bune. Fiindcă până-n decem-

brie '89, aș putea spune, mi-am îndeplinit pasiunea pentru știință și pentru pedagogie, pentru școală. Și am făcut lucrul ăsta cu toată pasiunea. Sunt deplin convins că din '68, de când am terminat facultatea, și până în '89, am urmat drumul pe care l-am dorit și mi-a dat multe lucruri bune, satisfacții.

– **Faptul că, după '90, v-ați aflat într-o situație, poate, cu siguranță la care nici nu v-ați așteptat, nici nu v-ați gândit ...**

– În nici un fel!

– **... v-a marcat evident! Ce credeți că ați făcut foarte bine în perioada în care ați fost prim-ministru? Și ce credeți că ați făcut mai puțin bine?**

– Am făcut bine, de fiecare dată, ceea ce am spus că doresc să fac. De aici și faptul că seara pun capul pe pernă cu conștiința împăcată. Adică în decembrie '89, când am primit funcția de prim-ministru, ideea era să fac să meargă economia așa cum am moștenit-o, dar lăsând pe oameni să-și arate mai mult propria lor capacitate; deci doream să scăpăm de toate chingile celui centralism de tip stalinist, cu tentă ceaușistă-n plus. Cred că lucrul ăsta l-am realizat. Iar mai târziu am spus că vreau să fac reformă și atât timp cât am fost în situația să o pot face și cât am fost lăsat să o fac - am făcut-o.

– **Când ați fost mai liber? Înainte de '90 sau după?**

– E sigur că am fost mai liber înainte de '90. După decembrie '89 am avut o perioadă în care eram obligat sau pur și simplu așa. am dorit eu să muncesc în anumite zile și câte 14 sau chiar 16 ore.

– **Nu mă refer**

„Doream să scăpăm de chingile celui centralism“

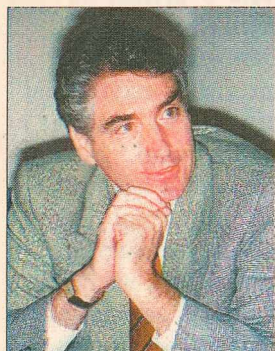

la ocuparea timpului ci la...

– Păi ocuparea timpului înseamnă ocuparea de sine până la urma urmelor.

– **Da, dar în ce măsură acțiunile dv. sunt strict gândite și pornite de la dv. înainte și-n prezent, și cât sunt ele manifestarea unor voințe ...**

– Cert, gradul de autonomie personală înainte de '89 era mai mare, pentru că eram pe o felie mult mai obișnuită. În același timp, acest grad de autonomie, ca și al tuturor românilor, era puternic lovit, restrâns și

strămtorat de regimul în care am trăit. Lipsa de libertate, până la urmă, este ceea ce m-a condus la ceea ce-am făcut în 21 decembrie '89 sau 22 decembrie

'89. Faptul că nu mai suportam în nici un fel, devenisem în fel de

„După '93 înapoi s-au înăbușit primele flori ale reformei“

răzvrătit, așa, mă găseam într-o situație de frustrare, de iritare față de încălcarea zilnică, oră cu oră, minut cu minut a propriei mele libertăți. După decembrie '89 intervine o cu totul altă stare, în care partea de răspundere față de ceea ce înseamnă vrerea altora e mult mai mare, incomparabil mai mare. Așa că, după decembrie '89 și până astăzi, fără întrerupere, a-i convinge pe alții de ceea ce cred că e bine de făcut a însemnat întotdeauna să plec de la realitatea și nevoile societății.

– Ați amintit adineauri că, după numirea dv. ca prim-ministru, ați încercat să desfăceți niște mecanisme care până atunci funcționau așa cum funcționau. În momentul de față este cumva o nouă încercare de centralizare și de repunere pe baze, mă rog, nu identice dar oarecum asemănătoare celor dinainte de '90?

– Sensul acesta s-a manifestat cu claritate începând din '93 înapoi, când, în fața acumulării de date negative ale economiei, cei care au obținut mandatul în toamna lui '92, neștiind încotro să ducă reforma, - mai mult decât neștiința, cred că este neîncrederea în instrumentele principale ale reformei, ale economiei de

pieță - au apelat, din ce în ce mai mult, la metodele administrării centralizate, așa cum au cunoscut-o și au practicat-o tot ei până în decembrie '89. A fost un fel de întoarcere la ceea ce știau. E întotdeauna un lucru comod, cunoscut fiind că omul tinde să se întoarcă la ceea ce crede că știe să facă. Și asta a înăbușit, în mare măsură, rădăcinile și primele flori ale reformei.

– O întrebare oarecum delicată. Dv. ați eliberat economia de chingile pe care le avea. Pentru că erați la început, nu erați totuși familiarizat cu toate rigorile economiei, sau cu bună știință ați desfăcut acele șabloane, acele clișee în care se mișca economia românească?

– Au fost două etape. Două faze, două perioade distincte. Prima - a guvernului provizoriu în care nu se putea și nu se cerea altceva, decât de a lăsa pe oamenii de meserie, în cadrul aceluiași sistem economic, să-și facă meseria mai bine, ceea ce practic dispăruse în ultimii 10-15 ani ai dictaturii, când se luau hotărâri aberante tocmai pentru că nu se ținea seama de profesionalismul oamenilor. Din acest punct de vedere am fost puternic ajutat de mulți oameni care au zis, iată, ne putem face meseria, ne putem face profesia mai bine. Însă sistemul în sine era un sistem condamnat, ceea ce mulți n-au vrut să înțeleagă. Perioada a doua, foarte importantă, aceea desfacere de care vorbiți dv. a rezultat din principalele legi ale reformei. Legile au însemnat desfacerea a ceea ce fusese și construirea a altceva, construirea unui alt mecanism al economiei, al societății românești, fiindcă în plan politic era vorba de o reformă de o asemenea amploare în sensul construirii unei societăți democratice. Pot să spun că pachetul legislativ anunțat de la bun început a fost acela care a condus la reformarea societății românești și intrarea ei pe noua orbită a unei societăți democratice și a unei economii de piață.

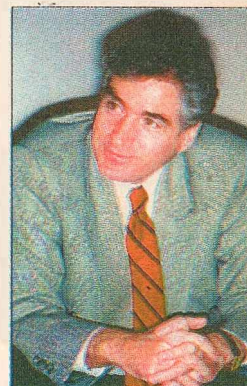
– Cum de v-ați format acea echipă, despre care și acum se aud lucruri bune?

– De necrezut, pentru foarte mulți, echipa aceea s-a format din aproape în aproape, luând tot ce se părea a

fi mai bun în momentul respectiv, oameni care aveau o formație solidă, oameni care făcuseră studii strălucite, inclusiv în Vest și oameni tineri în general și cu o mare deschidere de a coopera cu Vestul de pe poziții de înțelegere a mentalității, a noii mentalități. Din echipa pe care am format-o la 28 iunie '90 nu cunoșteam decât o singură persoană înainte de '89, pe Bogdan Marinescu, care mi-era prieten și care a devenit ministrul sănătății. În rest, toți ceilalți erau oameni pe care nu-i cunoșteam și i-am cunoscut după decembrie '89 și pe care i-am adus numai și numai pe această bază - dacă este cel mai bun om. N-a fost nici o țesătură politică la mijloc.

G.A. - De necrezut!

– Ceea ce de altfel nu înseamnă neapărat un lucru bun. Ca nou venit în politică, complet nou venit și fără nici un fel de spate, foarte repede a trebuit să constat că țesătura aceasta, rețeaua care se formează în mod natural între oameni prin prietenii, interese comune, poate să blocheze sau să deschidă căile politice, iar eu ca om care nu aveam o asemenea rețea de persoane, am avut de multe ori de suferit pentru că, evident, scopul meu nu era acela de a satisface interesele unora sau altora, ci de a satisface interesele reformei, adică interesul general, binele, să spunem, al întregii societăți. Însă politica se face cu oameni, cei care au răspundere politică au nevoie de

„Cei care au răspundere politică au nevoie de un spate“

un spate, să ne referim măcar și la serviciile de informații, care trebuie să dea oamenilor cu răspundere în executiv informații la zi și pe cât se poate exacte și bineînțeles cu atât mai mult asemenea servicii sau instituții nu trebuie să-i creeze probleme, așa cum s-a întâmplat, din păcate, în perioada în care am fost prim-ministru. E un lucru pe care chiar o mare

parte dintre prietenii mei nu l-au înțeles.

– Cum așa?

– Unii erau îngroziți. Spuneau: „Cum, Doamne, omul ăsta n-are pe nimeni în spate, cum va rezista? La primul șoc o să-i taie picioarele și o să-i taie capul”. Iar alții spuneau: „Nu poate fi singur, are el rețeaua în spate, încrengătura”. Realitatea a fost că n-am avut-o și nici nu m-am preocupat să o realizez, ceea ce, totuși, ar fi fost necesar. Dacă mulți dintre aceia care, neștiind sau neînțelegând sensul profund reformist al acțiunii noastre politice, se opuneau sau ne criticau, dacă acești oameni ar fi putut fi aduși să-și asume o anumită răspundere, poate că întreaga evoluție a reformei în România ar fi fost mai bună și n-am fi fost de căruță față de alte țări care au plecat, în fond, din același sistem ca și noi, în condiții mai mult sau mai puțin bune, dar oricum, din același sistem.

– Îmi sunteți dator un răspuns. V-am întrebat ce vă reproșați, ce vi se pare că n-a ieșit așa cum trebuia, în perioada în care ați fost prim-ministru.

– Nu mi-ați pus

mai puțin o realitate. Sunt lucruri de acum cunoscute, începând cu prima lege a reformei, Legea 15, lege puternic criticată chiar din interiorul FSN, o tendință condusă de dl Bârlădeanu. În octombrie '90, a intervenit prima discuție mai serioasă cu dl Iliescu în legătură cu dosarele fostei securități, în legătură cu așa-zisul “proces al comunismului”. Propunerea noastră era atunci de a se lua în considerare, și numai la reclamația celor vătămați, abuzurile făcute de cei în funcție, în perioada regimului ceaușist, față de legea existentă. Asemenea abuzuri față de legea existentă, evident că ar fi putut fi exemplul clar că s-a schimbat ceva, fără ca să globalizăm, fără să învinuim în masă și fără discernământ ș.a.m.d. Am fi depășit mai ușor destule momente grele: momentele urâte din ianuarie '91, când noi ne zbăteam să intrăm în Consiliul Europei iar din interior ni se puneau piedici; momentul din februarie '91, extrem de important când, împreună cu colegii și chiar cu unii consilieri ai domnului Iliescu, i-am propus alegeri anticipate, pe care le-a respins, le-a respins fără să ia în considerare argumentația de fond; puciul de la Moscova, care iarăși a arătat o mare deosebire de vederi între noi, vorbesc de echipa reformei și dumealui. Până în septembrie '91, care știu bine în ce condiții a putut să ducă la acele rezultate în forță.

– Ce reazim ați găsit în acea perioadă dificilă pentru dv., când a fost... puciul de la București?

– Cel mai important sprijin concret a fost momentul de la sfârșitul lui ianuarie '92, când dl Iliescu a încercat să asmută împotriva mea și a colegilor care am menținut echipa, parlamentarii și oamenii din conducerea FSN; a avut loc o discuție față în față în cadrul Comitetului Național al FSN, la sala Dacia și, practic, dl Iliescu n-a putut obține succesul pe care și l-a dorit. Atunci am înțeles foarte bine că FSN poate să fie altceva decât un partid comunist reformat superficial, că FSN poate fi un partid democratic, un partid centru-stânga, un partid cu o aplicare socială dar, în același timp, cu capacitatea de a conduce economia

românească spre o stare sănătoasă. Spre un nivel de randament, de profitabilitate, care să dea un statut de țară normală în Europa.

– L-ați amintit pe dl Iliescu. Multă lume crede că această ceartă e o ceartă imaginară, o perdeă de fum amăgitoare pentru electorat.

– Nu cred. Vă spun drept. Acum umblu mult, am vizitat atâtea localități mergând cu pasul, în comune, în orașe mai mici, mai mari. La întâlnirile publice pe care le am, întâlniri publice cu multă lume sau întâlniri directe, pe stradă, cu oameni pe care îi văd pentru prima dată, nu mi s-au pus întrebări legate de această relație cu dl Iliescu. Nici într-un sens, nici în celălalt. Asta e cea mai bună dovadă că există o largă percepție, că e vorba de două personalități politice perfect distincte.

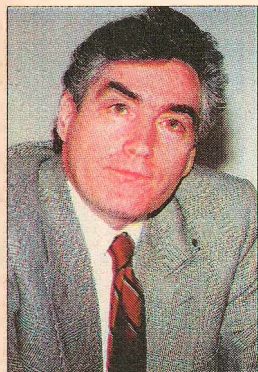
– Ce știți în prezent față de acum trei ani?

– Ce știu? Ce-am învățat, de exemplu. Și asta știu. Ce-am învățat în acești ani - e foarte mult, e foarte importantă experiența asta de a fi în opoziție. Se spune, pe bună dreptate, că nici un partid și nici chiar un om politic nu ajunge să dea măsura capacității lui și nu ajunge să fie cu adevărat util pentru societate decât după ce traversează ambele situații: și de a fi la guvernare în majoritate și de a fi în opoziție. Fiind în opoziție am învățat multe; adevărat că și pielea mi s-a tăbăcit pe măsură.

Exercițiul acesta de a avea răbdare, de a analiza ceea ce se prezintă ca posibilități și de a alege acea parte care poate să conducă la cele mai bune rezultate, de a căuta o anumită eficiență cu răbdare. Toate lucrurile astea le-am deprins mai bine tocmai în acești ani. În legătură cu evenimentele, multe și atât de viguroase, ca să nu zic dramatice, pe care le-am traversat din decembrie '89 încoace, îmi vine în minte foarte adesea o simplă zicală populară pe care o citează cu mare plăcere Iorga: „Tot pățitu-i priceput”. Mă consider un om priceput acum, în multe lucruri care sunt ale politiciii.

– Cum se explică, din punctul dv. de vedere, creșterea pe care, iată, o înregistrează dl Petre Roman în sondajele pe care le bănuiesc a fi reale?

– S-ar putea ca sondajele să fie reale, eu am tot timpul sentimentul că sondajele astea tind tot mai mult să dea dreptate pentru trecut și nu sunt capabile să sesizeze prezentul și

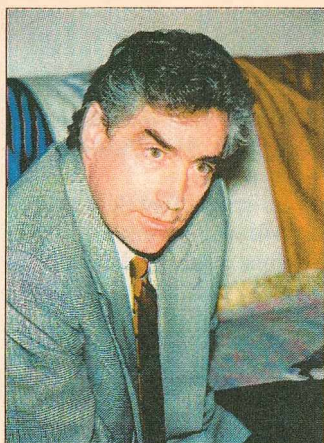
„Fiind în opoziție am învățat multe“

încă întrebarea aceasta dar e O.K.

– V-am întrebat totuși...

– A, da... Iată unul din lucrurile mai importante, mai de esență, pe care le gândesc că ar fi trebuit să le desfășor altfel; este chiar această alăturare insistentă și conștientă a cât mai multe forțe politice, oameni, personalități, mă rog, minți luminate, față de acțiunea politică a reformei. Fie că e vorba de presă, fie că e vorba de forțe politice și, bineînțeles, de opinia politică în largul ei. Apoi, încăpățânarea de a crede că toți cei cu care am plecat la drum sunt tot atât de onești, tot atât de hotărâți în a face treabă ca și mine, ca și echipa mea.

Lucruri care evident că erau mai mult decât o dorință. Și din ce în ce

evoluția
lui către
viitor,
pentru că,
vă spun
drept, de
la momen-
tul în care
mi-am an-
unțat, m-
am angajat în
cursă

oglanda nu e numai una strict fizică,
e una spirituală, una mai profundă,
care vede și înăuntrul meu, în
capacitatea mea de a gândi, de a fi
hotărât, de a mă lupta cu ceea ce tre-
buie să consider că este obiectivul
nostru. Văd deci o anumită liniște în
a duce această bătălie electorală în
acest an. Mi se pare că rolul meu
este acela de a face ca voința popu-
lară, voința celor mai mulți dintre
compatrioții mei, voința și dorința de
a vedea o Românie într-o schimbare

spre mai bine, trebuie
să se facă fără trau-
matisme. De aceea,
când mă privesc în
oglandă, mă gândesc:
„sunt pregătit pentru
a-mi asuma acest rol
al unei schimbări
spre mai bine, care
să nu mai cuprindă

**„În aprilie '92 am fost
poate artizanul a ceea ce a
fost venirea regelui“**

pentru președinția României, asta s-a
întâmplat în 3 februarie anul acesta,
spiritul pe care îl am, sentimentele pe
care le-am simțit eu din partea
oamenilor cu care m-am întâlnit și
creșterea asta masivă de a fixa o altă
alternativă în persoana mea, de a
vedea în mine o alternativă la ceea
ce se întâmplă acum, a depășit aș-
teptările mele. Nu mă surprind deloc
aceste sondaje, care arată că, în două
luni, intenția de vot în favoarea mea
a crescut de patru ori, e un rezultat
bun și nici nu am intenția să mă
culc pe lauri. Această tendință de
creștere trebuie menținută pentru că,
o spun încă o dată, ceea ce doresc
este să înving.

**– Foarte interesant. Ținând cont că
dl Iliescu nu are timp să se uite în
oglandă, dv. aveți timp să vă uitați în
oglandă? Ce vedeți acolo?**

– E o întrebare pe care ne-am
pus-o încă din decembrie '89 foarte
mulți. Ne uităm în oglandă și ce
vedem? Ce văd eu dacă mă privesc
în oglandă? Văd un om care, mai
întâi, s-a născut a doua oară, fiindcă
am intrat în politică, am devenit om
politic, prin voința revoluției din
decembrie '89, iar până atunci n-am
avut practic în nici un fel de-a face
cu politica și mă întreb dacă, în
decursul acestor șase ani, am acumu-
lat suficient pentru a mă simți
pregătit pentru ceea ce vreau să fie
anul acesta. Anul în care vreau să
devin președintele României. Așa că,
cu toată precauția necesară, atunci
când mă privesc la ceea ce sunt,

în ea traumatisme de orice natură ar
fi ele?” La această privire în oglandă
mă uit eu cu încredere acum.

**– Ce ne-ar aduce de fapt președin-
tele Petre Roman?**

– Soluția politică pentru a împinge
un guvern angajat al reformei înainte,
adică să prindem trenul european care
trece acuz-acuz, în lunile, în anii
următori, trece prin stația atât de fru-
moasă care se numește România.
Soluția politică, construcția acestei
soluții politice revine președintelui și
cred că cei care din '92 încoace
n-au fost în stare nici măcar să iden-
tifice, să vadă care sunt problemele
din societatea românească, ei bine, de
la aceia nu mai putem aștepta în nici
un caz o soluție.

**– În contextul a ceea ce ați dori să
faceți, Theodor Stolojan ar mai avea
vreun rol?**

– Mi-e greu să vă spun acum.
N-am mai vorbit de multă vreme cu
el. Nu știu, nu-i cunosc intențiile.
Poate că, în ceea ce înseamnă con-
strucția tehnică a unei asemenea po-
litici guvernamentale de lansare a re-
formei, poate că și-ar avea locul sau
cel puțin obiectul.

**– Ca președinte, l-ați invita pe
regele Mihai să viziteze țara?**

– Să nu uităm că, în aprilie '92,
de Paști, am fost poate artizanul a
ceea ce a fost venirea regelui, fiindcă
l-am sfătuit atunci pe dl Stolojan să
facă un număr de pași astfel încât
această vizită să se poată desfășura.
Astăzi problema se pune un pic alt-
fel, în sensul că fostul suveran al

României dorește să-și trăiască
ultimii ani ai vieții în România.
Fără să influențeze, prin aceasta,
evoluția normală a politicii româ-
nești, a politicii actuale românești.
Or, această dorință a dumnealui cred
că merită un răspuns pozitiv.

**– Nu știe nimeni cu exactitate care
este evoluția normală a politicii
românești. Dar mai am două între-
bări. Cum ați petrecut prima zi după
ce n-ați mai fost prim-ministru? A
fost ceva deosebit?**

– Nu, n-a fost nimic deosebit. Țin
minte pur și simplu că, înainte de
a merge la Parlament, unde urma să
aibă loc investirea guvernului
Stolojan, asta a fost în 17 octombrie
1991, am avut o ultimă întâlnire a
guvernului Roman, una dintre cele
mai frumoase întâlniri ale noastre,
în care ne-am spus unele gânduri,
unele sentimente și ne-am făcut și
unele încredințări pentru viitor.

Multe dintre ele sunt astăzi adevă-
rate, se confirmă, iar altele care nu
se mai confirmă, nu mai au impor-
tanța de atunci. Altminteri n-am vreo
amintire specială, vreo stare specială
legată de acest moment.

**– Haideți să ne mutăm într-un alt
plan temporal. Să zicem că dl Petre
Roman este președintele României.
Care i-ar fi primele cuvinte pe care
le-ar adresa poporului român?**

– Nu. E o postură pe care nu pot
să mi-o asum. Ea cred că ar fi pre-
tențioasă. Eu pot să spun doar ce aș
face în momentul în care această
alegere ar fi anunțată, pentru că asta
într-adevăr este obligația mea, de a
spune de pe acum ce aș face. Dar
acel mesaj care nu poate fi decât de
mulțumiri și de optimism, acela nu
poate fi spus decât în situația adevă-
rată în care sunt președintele Româ-
niei.

**– Ultima întrebare. Uneori nu vă
bântuie gândul de retragere la acea
carieră care nu s-a întrerupt, dar care
nu continuă la parametri normali?**

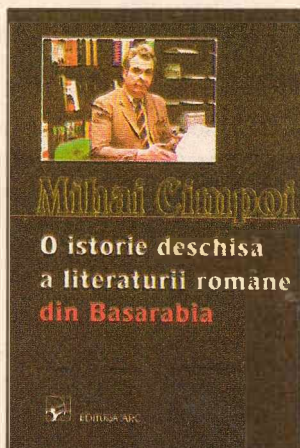
– N-am avut ezitări prea mari în
privința asta. În sensul de a examina
în mod serios, aprofundat, ieșirea din
politică. Nu am avut o asemenea
ezitare cu adevărat semnificativă față
de ceea ce fac, adică față de politică.

**– Și totuși nu asta a fost ultima
întrebare. Înseamnă că ați descoperit
ceva în politică. Ce-ați descoperit?**

– Aceași pasiune. Pentru altceva
decât a fost știința și școala; dar o
aceași pasiune.

În sfârșit!

O istorie a literaturii din Basarabia

Cunoscutul critic și istoric literar Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, a publicat de curând o lucrare de mare interes, așteptată de multă vreme: **O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia**. Cele 400 de pagini (format mare) ale cărții cuprind mii de informații referitoare la literatura creată de-a lungul timpului pe un teritoriu românesc aflat în repetate rânduri sub ocupație străină. Iar aceste informații sunt integrate într-o viziune coerentă asupra fenomenului literar de dincolo de Prut.

Demn și curajos, autorul se opune antiromânismului ca și neromânismului promovat de unii lideri ai Republicii Moldova și afirmă de la început (încă din titlul cărții) că literatura din Basarabia este parte integrantă a literaturii române. În același timp însă, el definește – inspirat și dramatic, cu talent literar – specificul literaturii din această zonă:

„Literatura basarabească este într-un totuș asemenea Bibliotecii din Alexandria: cum ai putea să investighezi și să valorifici întregul ei fond de cărți, manuscrise, publicații, mărturisiri epistolare, când o parte bună din ele au fost arse, nimicite, cenzurate, arestate, bombardate, ascunse în tainițe, dosite după alte cărți sau predate Securității spre a fi «lichidate», puse sub sechestru sau mutate la «Cărți rare»?«

In memoriam

Plecat dintre noi, în această primăvară, Krzysztof Kiesłowski rămâne prin filmele sale, **Amatorul** (1979), ciclul **Decalogul** (1990), **Dubla viață a Veronikăi** (1991), **Trei culori: Albastru, Alb, Roșu** etc.

Un cineast care a regăsit în cotidian dimensiunea metafizică a existenței umane. „Erau trei posibilități, se confesa Kiesłowski, pe care un regizor le putea urma pentru a face film în timpul comunismului. Prima, să nu faci film. Să fii onest. Eu însă nu am cunoscut pe nimeni care să renunțe complet la tentația de a face film. A doua posibilitate era să realizezi filme favorabile regimului, pro-Rusia, pro-partid etc. A treia cale pentru care se putea opta era să faci filme despre dragoste și natură sau despre motivele pentru care ceva era frumos sau urât. Am optat pentru o altă strategie, mai personală. Am încercat să înțeleg ce se întâmplă. Ținea, de altfel, de temperamentul meu și cred că

aceasta ar fi motivația care m-a determinat să-mi urmez chemarea, din școală și până astăzi...”

În căutarea esențelor, Kiesłowski n-a uitat să fie atent, și chiar sensibilizat, de felul în care publicul i-a receptat mesajul. Referitor la acest aspect, declara că „dintre toate reacțiile vizavi de filmele sale, țin cel mai mult la cele care îi confirmă că oamenii regăsesc în imaginea de pe ecran problemele care îi preocupă sau chiar acel ceva care îi schimbă. Am fost oprit, povestea cineastul, pe o stradă din Berlin, de o doamnă entuziasmată de faptul că m-a recunoscut în oraș. Mi-a vorbit despre fiica ei, cu care nu comunica de ani de zile decât lucruri banale, unde sunt cheile, ce fel de unt avem la masă etc. Aceste femei neîndurătoare una cu cealaltă au văzut filmul meu, **A short film about love**. A doua zi, după vizionare, fata și-a îmbrățișat mama, după șase ani, și pentru cinci

Informația acționarului

Vineri, 19 aprilie a.c., a avut loc adunarea generală a acționarilor SC Publicațiile Flacăra S.A.

Adunarea a luat în discuție faptele de neloialitate săvârșite de Mihai Sândoiu, în dubla lui calitate, de administrator și director al compartimentului publicitate, pe timpul funcționării sale în cadrul societății.

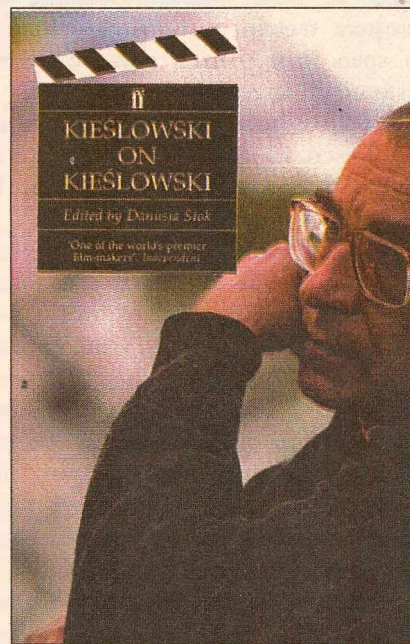
Acționarii prezenți au condamnat prestația necorespunzătoare a dlui M. Sândoiu, au subliniat efectul său dăunător în rezultatele financiare ale societății și au cerut insistent tragerea la răspundere a celui vinovat.

În unanimitate, adunarea generală a acționarilor a hotărât să nu i se dea descărcare de gestiune ex-administratorului M. Sândoiu, să se expertizeze conținutul și valoarea prejudiciului produs prin acțiunile sale și, pe această bază, să fie chemat în instanța de judecată, pentru a fi obligat la plata contravalorii daunelor provocate societății.

EXTRA S din HOTĂRÂREA ADUNĂRII GENERALE A ACȚIONARILOR SC PUBLICAȚIILE FLACĂRA SA din 19 aprilie 1996

Anunț

Vând colecția integrală a revistei „**Flacăra**” pe 44 de ani. Relații la domnul **Ionel Caloenescu**, str. Ion Câmpineanu nr. 22, et. 6, ap. 36, sector 1, București, Cod 70709.

minute au fost fericite. Două zile mai târziu s-au certat din nou... În ceea ce mă privește, cred că a meritat să fac filmul pentru cele cinci minute de regăsire.”

MARIUS TH. BARNA ■

Ce citiți?

Mircea

Diaconu: Eu sunt un om cinstit, așa că spun drept: n-am citit de ani de zile o carte. Îmi este o rușine nebună, dar nici nu mă pot opri din iureșul de treburi. Presă citesc, dar în timp ce beau cafeaua – în loc să fumez. Am început trei-patru cărți, dar zac pe noptieră. Aștept concediul. Sigur, pentru meseria mea citesc piese de teatru – de pildă „Farsa”, de Răzvan Petrescu, care a fost premiată de UNITER și pe care ar trebui să o montăm.

Sanda Manu: Citesc memorii, citesc eseuri. Acum citesc o analiză a teatrului lui Grotowski, scrisă de Thomas, un asistent al lui în ultimii zece ani – deci o lucrare de specialitate. Ultima carte de beletristică – „Memoriile” lui Mircea Eliade. Am o atracție cu totul specială pentru memorialistică, corespondență – mai puțin din celelalte, de obicei, reiau ce mi-a plăcut foarte mult. În general citesc noaptea, două ore.

Magdalena Bedrosian:

Acum citesc, cu predispoziție polemică, „Revirimentul democrației”, de Jean François Revel. În general citesc cărțile care fac „vogă”, dar care rareori mă

conving să fiu de partea lor – de altfel, le abandonez după 50–60 de pagini dacă descopăr că nu am nimic esențial de aflat din ele. La acestea se adaugă, bineînțeles, manuscrisele pentru „Cartea Românească”, plus lectura profesională și obligatorie (filozofia culturii, economie politică, multă istorie), pentru a-mi definitiva o lucrare care „stă” de zece ani.

Dinu Patriciu:

Eu sunt un om mai „curios” și, neavând timp, citesc seara: am pe noptieră mai multe cărți, din diverse domenii, și, în funcție de starea de spirit pe care o am în seara respectivă, de cât sunt de

obosit, citesc ceva sau altceva. Cartea care mă pasionează în momentul de față e scrisă de doi ziariști americani, „La cele mai înalte niveluri”, despre relațiile sovieto-americane. Proză și poezie, din păcate, citesc foarte rar.

H.R. Patapievici: Pietro Redondi –

„Galileu ereticul”. Citesc de regulă chestiuni din domeniul meu de specialitate: epistemologie, istoria științei, istoria religiilor. Am citit de curând „Cazul Nichita Dumitru”, de Doina Jela, o ziaristă din

Constanța, dar aceasta e mai degrabă o anchetă – cazul unui om asasinat în gulagul românesc. În rest... îmi vin în minte numai eseuri...

Nicolae Manolescu: Citesc o carte

extraordinară a lui Heine Brown, intitulată „Filosofii lucrurilor pământești”, care este un fel de biografie combinată cu o analiză a majorității personajelor și punctelor de vedere importante din economia politică din ultimii două

sute de ani. O carte pasionantă! Din proza română contemporană citesc romanul lui Oțoiu, un tânăr promițător.

Iosif Sava: Citesc „Dialogul” Dianei

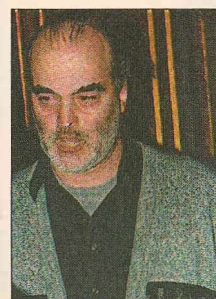

Turconi cu Geo Bogza. Pe masa mea se mai află volumul lui Elisabeth Roudinesco, „De la Freud la Lacan” și „Criza spiritului” de Paul Valéry. De asemenea, m-am întâlnit cu Vladimir Tismăneanu, care mi-a dat

cartea lui, „Noaptea totalitară”, pe care abia aștept s-o citesc. Poezie, din păcate, n-am vreme să citesc, pentru că trebuie să-mi dedic timpul pregătirii „Seratei TV”: pentru fiecare invitat parcurg săptămânal sute de pagini.

Vlad Rădescu:

„Românii după 1989”, de Alina Mungiu. Am trecut de la beletristică la sociologie.

Solomon Marcus: În acest moment am biroul acoperit de vreo 15 cărți pe tema structuralismului, pentru că pe 28 martie am de ținut la Praga un raport pe această temă la o conferință internațională. Din beletristică am citit recent volumul din „Caiete critice”, dedicat lui I.D. Sârbu. În general, prefer cărțile care tind spre o cuprindere holistică, deci care au și o viziune filozofică, și una științifică.

Ștefan Augustin Doinaș: În

momentul de față citesc o carte extrem de interesantă, a lui Jacques Derrida, „Sauf le nom”, care cuprinde o analiză a unui poet german din Evul Mediu, al cărui pseudonim este Angelus Silezius și care a

scris poezie religioasă. După ce am scris psalmii care au apărut în ultimul meu volum de poezie, mărturisesc că sunt încă obsedat de tematica religioasă. Jacques Derrida analizează tristimurile și distimurile unui interminabil poem scris într-o germană veche, și mă ajută în felul acesta. Întrucât nu sunt un atât de bun cunoscător al limbii germane încât să pot citi originalul, mă folosesc de intermediul acestei traduceri în franceză.

Ștefan Radoff: Ultima carte citită –

o să răzi! – este „Hermes Trismegistul”. Biblia o citesc zilnic, înainte de a mă culca – nu din bigotism, e un fel de tic, dar un tic bun. Citesc de asemenea „Doctrina liberală” (e o carte pe care o citesc de mai multă

vreme) și sunt spre sfârșitul cărții „Shift Power” a lui Alvin Toffler. În general eu citesc mai multe cărți deodată. Din poezie, acum sunt la lectura ultimului volum al domnului Doinaș – o sinteză foarte interesantă și foarte frumoasă. În fine, citesc „Temele” domnului Manolescu, care sunt un deliciu. N-o spun pentru că e președintele partidului meu, dar am descoperit în el un povestitor extraordinar, cu un grad emoțional foarte special. Nu vreau să mă hazardez în afirmații, nu sunt critic literar, dar după gustul meu cred că de la Borges n-am mai citit așa o sinteză de povestioare interesante.

TUDOR CĂLIN ZAROJANU ■

(N.R. – Ancheta a fost realizată la sfârșitul lunii martie)

După 20 de ani

„Flacăra” a un magazin

Eveniment

De la dreapta la stânga: Mikloș Antal - gazda ospitalieră de la Flamingo, George Arion - p.d.g. al S.C. Publicațiile Flacăra S.A., Alex Ștefănescu - coordonatorul revistei, Alexandru Păsărin - director general adjunct și Ion D. Goia - director comercial.

*Numeroase personalități
la clubul „Flamingo”,
lansarea*

COTIDIANUL

„Octogenara” publicație a revenit la profilul ei din prima parte a acestui secol, adică a redevenit o revistă de cultură.

ZIUA

Este mult mai greu să păstrezi o tradiție, decât să începi ceva cu totul și cu totul nou.

ACTUALITATEA

Publicația va oferi cititorilor, în 32 de pagini color, un melanj cultural prezentat într-o formă atractivă, combinație aproape inexistentă în România.

JURNALUL NAȚIONAL

La împlinirea vârstei de 85 de ani, Revista „Flacăra” a întinerit.

ORDINEA

După 20 de ani, printr-o decizie redacțională, „Flacăra” revine la formula ce i-a adus popularitatea: „cu fotografii multe și fără hectare de texte”.

Dan Necșulea, Radu F. Alexandru, Lucia Hossu-Longin și Alex Ștefănescu se uită la Florin Călinescu și câștigă.

S-a aprins „flacăra” și în pipa lui Mircea Ciumara.

Poliția este cu noi: colonelul Ioan Vasilescu (stânga) și colonelul Nicolae Rotaru.

redevenit ilustrat

*au ținut să fie prezente
unde s-a sărbătorit
noi formule.*

ROMÂNIA LIBERĂ

Noua revistă Flacăra apare în forma pe care o avea acum două decenii, înainte de a fi luată de A. Păunescu și transformată într-o tribună de agitație propagandistică.

CRONICA ROMÂNĂ

Noua revistă propune cititorilor săi o combinație între cultură și divertisment, pe parcursul a 32 de pagini, bogat ilustrate.

ROMÂNIA LITERARĂ

La festivitate au luat parte personalități ale vieții politice și culturale: Ion Rațiu, George Ioan Dănescu, Radu F. Alexandru, Lucia Hossu-Longin, Daniela Crăsnaru, Ducu Bertzi, Gil Dobrică, Florin Călinescu ș.a.

GAZETA COOPERĂȚIEI

Iată că, recent, din inițiativa și prin strădania colectivului redacțional actual, Flacăra și-a lepădat hainele ponoșite, s-a îmbrăcat în ținută nouă, devenind ceea ce a fost și chiar mai mult: o revistă modernă...

Andreea Esca -
iată ce ascund
știrile de la PROTV

Eveniment

Fotografii de
PETRE COJOCARIU
■ FLORIN IONIȚĂ

Veșnic tânăru
și ferice -
Gil Dobrică

General și particular: George Ioan Dănescu și
Daniela Crăsnaru

Singur printre celebrități - Ion Rațiu.

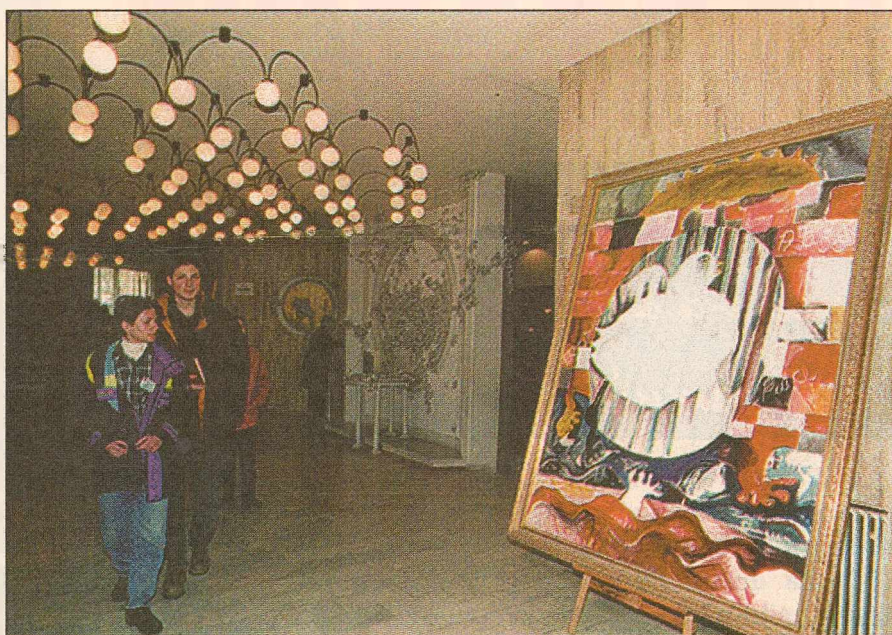
Cu aceeași ocazie
a avut loc și
lansarea noii formule
a revistei de buzunar
„Parada integrameilor”
(redactor șef:
Constantin Grigore)
editată de
S.C. Publicațiile Flacăra S.A.

Vedetă la zece ani:

Mai întâi au fost zvonurile. Am aflat de la niște prieteni că în America ar fi o fetiță de vreo zece ani care ar ului lumea criticilor de artă prin dezinvoltura și talentul cu care realizează tablouri de mare complexitate, cu mijloacele artei moderne. I se spune „micuța Picasso“, este originară din România și se numește Alexandra Nechita. Ulterior, am citit mici știri apărute fragmentar despre această fetiță. A urmat explozia de informații care a însoțit turneul ei european, o adevărată demonstrație a ceea ce înseamnă sistemul de lansare prin mass-media a unei vedete.

Ce și cum pictează?

Cele aproximativ 30 de pânze mari, înșirate în grabă pe holurile de la Palatul Copiilor, au produs un efect copleșitor. O forță extraordinară, compoziții mari, bine echilibrate cromatic, o mână sigură în așezarea culorilor, un instinct excepțional de

desenator. Prin forța de sugestie și printr-o anumită figurație, stilul acestei incredibile artiste duce în mod evident în primul rând spre Picasso.

Dar este greu de spus că ar putea fi un epigon, chiar și unul excepțional, al marelui artist spaniol. Alexandra n-ar fi avut timp să-l asimileze. La conferința de presă ea avea

Greu de spus. În presa de la noi s-a vorbit prea puțin sau aproape deloc despre acest aspect. „Cometa Alexandra“ i-a sedus pe cronicari doar prin faptul că a mărturisit că se simte româncă, sau că își amintește cu nostalgie de rudele ei din Moldova. Despre pictură s-au repetat câteva calificative,

după ureche. Criticul Dan Grigorescu a fost singurul care a punctat în alocuțiunea lui la vernisaj câteva idei limpezi: pictorița lucrează din instinct, tablourile ei nu pot fi încadrate unei școli (s-a vorbit în egală măsură de suprarealism sau expresionism), dar este greu de știut cum va evolua, după ce va acumula pro-

Răspunsuri pentru revista Flacăra

Alexandra: „Pictez tablouri mari pentru că mă simt mult mai liberă, pot să inventez. De altfel, în timp ce lucrez la un tablou îmi vine o idee și trec la altul, mă urc pe scaun și continui...”

„Nu-mi place să se uite cineva peste umărul meu atunci când pictez. Rămâne în preajma mea doar fratele meu, Maximilian, care mă mai încurcă, uneori se apucă să scrie cu carioca pe tablouri, dar acum se joacă și el cu culorile”.

Mama Alexandrei: „Ne-am obișnuit cu «celebritatea» Alexandrei. Acum trebuie să avem grijă pentru timpul ei, să nu obosească prea tare... Turneul european a fost foarte interesant, iar în curând urmează să se tipărească la Roma un album cu principalele lucrări ale Alexandrei. Tot în primăvara asta va fi organizată o expoziție care va fi prezentată în mai multe orașe din SUA”.

de altfel să mărturisească faptul că merge des la galerii și muzee și mai cu seamă privește acasă tablouri sau casete video cu opera lui Picasso, dar și a lui Braque, Matisse, Miro. Poate fi înscrisă Alexandra într-o asemenea companie selectă?

fund cultura plastică. La ora actuală este însă în mod cert un fenomen.

Ce pictează? Desigur tablourile ei nu pot fi descrise. Și totuși, în pofida caracterului lor relativ abstract, Alexandra putea să „povestească” fiecare tablou al ei. După ce afirmase că ea se bucură „privind” tablourile lui Picasso pentru că o stimulează („când mă uit la ele, mă gândesc dacă eu n-aș fi pus o altă culoare, dacă nu ar fi fost mai potrivită altă nuanță, dacă lucrarea ar putea fi continuată altfel”),

Alexandra Nechita

ea ne-a arătat că este fascinată de spectacolul formelor și culorilor, care îi „vorbesc” într-un mod propriu. Rămâne, desigur, miracolul realizării acelor compoziții, bine „balansate”, vorba ei (adică echilibrate), miracol care nu mai poate fi explicat decât prin faptul că este creația unui geniu precoce. Iar autenticitatea talentului ei s-a vădit mai ales în acele circa 10 desene înghesuie într-un colț. Un prieten pictor, întâlnit acolo, mi-a confirmat că mai cu seamă în acele mici petice de hârtie se dovedește talentul indubitabil al Alexandrei. O linie fermă, o bogăție a imaginației combinatorii a formelor. Și de asemenea o pecete personală, aparent frivolă sau anecdotică, dar nu lipsită de însemnătate. În geometria abstractă a tablourilor apar inevitabil figurate degete și ochi (amintind vag de Țuculescu). Criticul Grigorescu vorbea chiar că în lucrările Alexandrei ar ieși în evidență, printr-o labirintică afirmare a genelor moldave ale ființei artistei, un simț cromatic specific românesc. Poate că e mult spus, dar anumite armonii par într-adevăr foarte familiare.

Copilul-artist

Alexandra este un copil ca mulți alții de vârsta ei. Un vrej de viață energic, vibrând tot timpul, într-un neastâmpăr în care a adus-o probabil și celebritatea dobândită brusc. (A donat lucrări și s-a întâlnit cu șefi de state, dă declarații presei etc.) Are o minte extrem de mobilă și mai ales multă spontaneitate. Am ajuns astfel, după opinia noastră, la principala explicație a acestui fenomen. În afară de înzestrarea reală, prin tot ce face și cum se poartă Alexandra a arătat că este un copil, de fapt o persoană cu o mare libertate interioară, dezinhibată, dar nu obraznică, descătușată de orice opreliști, dar mânată de curiozitate. Are instinct de artist. Exemplu: A fost întrebată în ce culori l-ar picta pe Cristos. După o clipă de meditație a spus: „În negru pentru că a suferit pentru noi, a murit și a înviat. Dar în jur i-aș pune multă culoare deschisă, poate chiar galben, pentru că ne iubește.”

Un copil care gândește în culori și simboluri, ce poate fi mai bun pentru un pictor?

Pictură

Confiscată de puterea politică

Am văzut-o la București, am avut posibilitatea să-i pun întrebări, am vorbit cu părinții ei. Figuri de moldoveni așezați, uimiți și ei de postura în care au ajuns. Dar dincolo de impresia lăsată de această micută Mozart a picturii, copleșitor, în spectacolul venirii la București, a fost faptul că ea a fost confiscată de structura politică la putere, care a sesizat probabil avantajele electorale ale asocierii la imaginea Alexandrei. Programul ei a fost înțesat cu elemente de protocol halucinante: vizită la conducerea armatei, la Patriarhie, la câteva ministere, bineînțeles la guvern și la Cotroceni. Apoi ni s-a dezvăluit că turneul european a fost precipitat de Bujor Sion, preferatul președintelui și consul la Los Angeles. Iar premierul Văcăroiu i-a trimis artistei înainte de vernisajul de la Palatul Copiilor o vază de sticlă (oribilă!) pe care i-a înmănat-o în fața unor ziariști „de-ai casei”.

Să fim bine înțeleși. Dacă autoritățile de la București au un merit în organizarea turneului european al artistei, e spre cinstea lor.

(Totuși impresarul american nu s-a deplasat la București, fapt ce ar confirma că Bucureștiul a fost înscris pe listă doar pentru a nu ofensa părinții fetiței.) Dar felul cum au vrut să acapareze imaginea ei în folosul propriu a fost stânjenitor.

Calitățile teatrale ale spectacolului politic se manifestă din plin - așa cum am văzut în numărul trecut al revistei noastre - cu ocazia reuniunilor de amploare (congrese sau conferințe naționale). Ele vor fi puse în valoare și mai pregnant, cu siguranță, în timpul campaniilor electorale. Dar nu mai puțin semnificativă este punerea în scenă a banalelor întâlniri săptămânale cu ziaristii.

În definitiv, imaginea unui partid se construiește zi de zi - iată de ce vom trece în revistă conferințele de presă ale formațiunilor politice.

La PNȚCD e ca în autobuzul 368

Lunea, la ora 11, în Piața Rosetti, spectacolul politic scoate în prim-plan spectatori. De fiecare dată, eforturile organizatorilor de a-i convinge pe simpatizanții partidului că e vorba de o conferință de presă și ar fi politicos să lase locurile ziariștilor se lovesc de o dărzenie greu de clintit. Rezultatul e o îngheșuală de nedescris, o fojgăială permanentă și o atmosferă sufocantă. E păcat de eforturile gazdelor (singura întâlnire săptămânală cu ziaristii la care vorbitorii sunt dotați cu microfoane și stație de amplificare) și de boieria decorului (un hol frumos, în care un decorator inspirat a dublat toate ușile cu oglinzi). Vorbind de scenografie, trebuie semnalate tablourile și panourile cu file din istoria partidului (deși ar mai trebui schimbate, căci par la fel de vechi ca PNȚCD).

Afară-i vopsit gardul, înăuntru-s țărăniștii. Parcă merită altă fațadă.

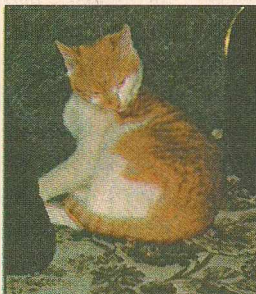

Nu e coadă la lapte, e conferință de presă la PNȚCD.

Fotografii de FLORIN IONIȚĂ

Conferințele din față și

PL'93: Natură moartă cu felină

Pisica liberală '93, cea mai mediatizată mătă din România.

Conferințele de presă ale tinerilor liberali se desfășoară într-o sală pe a cărei ușă scrie "Consiliu", dar înăuntru este un bar (două mii o cafea, nu vă sfătuiesc). Mobilierul amestecă în mod nefericit scaune și canapele elegante cu niște scaune de plastic de-un galben tipător. Deși în sigla partidului se profilează un cal alb, mascotele

Scaunele „de terasă” nu se potrivesc de nici o culoare cu restul decorului.

conferințelor de presă sunt două mătă, mult scărpinate și intens mediatizate. De regulă, liderii partidului se prezintă fără vreun material scris, se face o expunere de câteva minute, după care urmează două-trei întrebări din partea ziariștilor. Atmosfera este destinsă, tonul e moderat, iar când tăcerea se prelungește jenant de mult se consideră treaba încheiată.

PAC: Simbolul partidului se poate mânca

Lansarea candidaților PAC la primăriile capitalei s-a desfășurat la Casa Universitarilor într-o îngheșuală atât de mare, încât cei așezați pe scaune nu vedeau nimic din pricina celor rămași în picioare. Scenografia spectacolului a așezat pe masă câteva kilograme de mere (simbolul partidului) și vase cu frezii. Regia, bine gândită, a adunat o mulțime de personalități, nu numai membri PAC, de la Octavian Paler și Iosif Sava la Octavian Vintilă și Dan Puric. Două "găselnițe" strategice au punctat festivitatea: invitarea contracandidaților din celelalte partide (chit că n-a venit nici unul, ceea ce spune multe despre mediul politic românesc; pe de altă parte, nu-i mai puțin adevărat că, dacă veneau, nu mai aveau unde să intre) și anunțarea faptului că, la Oslo, urmare a inițiativei Partidului Alianței Civice, s-a primit candidatura lui Ilie Ilașcu la Premiul Nobel pentru Pace.

În tot timpul reuniunii, liderii partidului și candidații aduși în fața presei au rămas în picioare, cu intenția vădită de a conferi momentului un aer solemn. Cât privește prestația actorilor (într-o distribuție cu o medie de vârstă foarte scăzută), remarcabil a fost candidatul la postul de Primar General al capitalei, care - deși a amintit că „spontaneitatea cea mai bună

de presă, din profil

Pentru Partidul Alianței Civice, scenografia spectacolului politic e un element-cheie.

este cea bine pregătită" (motiv pentru care a citit un scurt discurs) - a răspuns fără ezitări la întrebările ziariștilor, practicând un limbaj poetico-filozofic, utilizând citate celebre, uzând chiar de interpelări în public, de metafore și parabole, dar și de elemente concrete de program. Organizatorii întâlnirii n-au neglijat suportul informațional: ziariștilor le-au fost distribuite biografiile candidaților, într-o ținută grafică bună, dar inconsecventă (motivul fiind faptul că fiecare și-a redactat propriul curriculum vitae).

Spectacolul s-a încheiat cu alune, pateuri și șampanie, pregătite într-o cămăruță în care n-aveau loc nici un sfert dintre cei prezenți.

PDAR: Umor și voie bună

La întâlnirile cu agrarienii, o parte dintre ziariști au loc la masă, într-o săliță cu geome-

Agrarienii își adaptează și mobilierul la doctrină: scaunele sunt rustice.

trie variabilă: când vin prea mulți se scot ușile spre camera alăturată. Președintele PDAR nu uită niciodată să gratuleze presa, pe care - din când în când - o invită pe la diverse sindrofii. Transparența e totală: în așteptarea liderilor, membrii de partid discută, de față cu ziariștii, probleme financiare și organizatorice. Discursurile sunt deseori pigmentate cu umor, dar și susținute de cifre concrete privind situația economică. Un element special al cadrului e dat de stabilitatea clădirii: podeaua tremură la fiecare mașină care trece pe stradă.

Conducerea PDAR - atentă să nu lipsească nimeni.

Pagini realizate de
TUDOR CĂLIN ZAROJANU ■

Un roman povestit de
DAN-SILVIU BOERESCU

PATIMILE SFÎNTULUI TOMMASO D'AQUINO

de Alex Mihai Stoenescu
(Ed. Humanitas, București, 1995)

Contele Landolfo d'Aquino era un individ sangvin, violent peste măsură, așa cum îi stătea de altfel bine unui șef de mercenari. În 1229, el „asediase, cucerise și jefuise turbat” o mănăstire benedictină, după care „biciuise călugării cu un lanț de fântână, iar pe abate îl siluise în fața novicilor”. La acea dată, micuțul Tommaso nu împlinise încă cinci ani și i-a impresionat pe călugări, implorându-și tatăl: „Oplește, e pleă multă!”. Peste ani, milosul copil precoce va opta el însuși pentru rasa neagră și tonsură, dedicându-și viața slujirii lui Christos. Mai mult decât atât, va deveni ideologul oficial al bisericii catolice, a cărei doctrină se regăsește și astăzi în ale sale *Summa Theologiae*. O viață și o carieră exemplare, consacrate definitiv prin sanctificare, la jumătate de secol de la moartea sa din 1274...

Nu mai că! Lucrurile par să nu stea chiar așa. Ba stau pe dos. Blasfemiile tânărului învățacel Tommaso stupefiază dascălii săi. Când părintele Bueno îi vorbește despre instrumentul de comunicare cu dumnezeirea, el decodează pe loc, cu voce tare: „Un telefon?” Tot astfel, în timpul practicii sale scolastice, are viziunea... televizorului, a liftului, bașca pe a popoarelor necreștine care joacă... baschet. Elanul său tehnologizant pălește însă în fața profetțiilor sale politice. Viziunea sa protocronică asupra totalitarismului este concretizată prin înființarea unei poliții politice (și mistice), numită *Encave Deus* (trimitere paronimică la NKVD mai mult decât evidentă). Strategia acestei organizații, menită să dirijeze întreaga creștinătate în sensul dorit de înalta ierarhie a catolicismului (pe care Tommaso o domină în chip de eminență cenușie, un fel de Deng Xiaoping avant la lettre), nu lasă nici un dubiu asupra faptului că acest *doctor angelicus*, viitor sfânt, este, de fapt, Necuratul, în cea mai pură ediție stalinistă. *Encave Deus* mizează pe demoralizarea națiunilor, discreditarea autorităților și a personalităților, neutralizarea maselor prin teroare și degradarea morală a popoarelor. (Mai lipsea deportarea în Siberia a disidenților pentru ca paralelismul să fie perfect!) Interesant este că, la fel de tezig, Toma d'Aquino anticipează și falimentul în timp al sistemului: „... Au mai trecut șapte secole pentru ca întregul comunism să eșueze într-o mare deziluzie și într-un infernal masacru”.

Iconoclastia liber-asumată a acestui *nou Toma* este, până la un punct, amuzantă în grotescul ei. Pe lângă demitizarea, în stil Umberto Eco, a istoriei, prezența sa în text înseamnă și colportarea unor anecdote ale epocii mai mult sau mai puțin apocrife (Papa primește din partea unui suveran eretic propunerea de a sanctifica un mădular bărbătesc; un cioban transilvănean daco-roman, îngrozit că niște cavaleri templieri i-ar putea fura Ardealul, îi snopește pe aceștia în bătaie cu măciuca nudoroasă din dotare; ungurilor le este preconizată o diversiune prin care se demonstrează că Sfântul Ștefan era, de fapt, român și se numea Voicu etc.). Nu puține, dar mult mai puțin reușite, sunt trimiterile i-mediate la contemporaneitate: Sfântul Petrică Bișnițaru' dat jos de mineri, vizitele de lucru ale lui Ceaușescu ș.a.m.d. Nu lipsesc bancurile grosiere în care sunt implicate personajele istorice: un rege al Siciliei este sodomizat (împreună) cu Alifie... Totuși, valoarea exponențială a cărții pare de netăgăduit. Gabriel Liiceanu, editorul ei, crede că patimilor Sfântului Pe Dos îi corespund „la celălalt capăt al istoriei și amplificate de ea, patimile vieții noastre...”.

Mihaela Săsărman conduce programul UNITER de reabilitare prin teatru.

Organizatorul

– Ce îți propune UNITER prin acest program?

– Deși am început destul de empiric, în urmă cu doi ani și jumătate, acum am trecut la o fază mult mai profesionistă, am făcut primul pas de a introduce în sistemul penitenciarelor din România o tehnică de educație prin teatru și de terapie prin teatru care cere pentru cei care o practică un bagaj de cunoștințe din trei domenii diferite: teatru, psihologie, lumea penitenciarelor.

– Educatorii care au participat la acest curs sunt, în marea lor majoritate, niște oameni care au fost instruiți și au lucrat în vechiul regim. Metodele lor poate nu erau tocmai ortodoxe. Ce impact credeți că a avut asupra lor acest seminar? Vor aplica aceste metode?

– Noi, UNITER-ul, avem responsabilitatea de a-i stimula pe aceștia să continue. De aceea am implicat și psihologi, și oameni de teatru, pentru ca educatorii din închisori care vor să

aplice aceste metode să fie susținuți, din afară, de alte persoane. Oamenii care au venit aici au fost întâi surprinși, apoi foarte interesați și vor să demonstreze că au învățat ceva.

– Ce înseamnă terapia prin teatru?

– Sunt elemente de terapie cognitivă îmbinate cu exerciții de teatru, de improvizație, și joc de rol. În marea lor parte sunt exerciții de anul I de actorie: personajul se joacă pe el în situații noi. Noi îl oprim în mijlocul jocului ca să-l facem să conștientizeze felul în care gândește într-o anumită situație. Acești deținuți sunt oameni care își joacă viața în fiecare clipă. După cu totul alte reguli decât ale noastre. Nu li se promite o viață mai bună. Încercăm doar să-l facem pe deținut să fie mai puternic, mai puțin pasibil de a fi o minge aruncată de colo, colo. Încercăm să descălcăm personalitatea lui complexă și periculoasă, plină de emoții și de frustrări.

– Pentru deținuți acest program este un alt mijloc de distracție sau e ca o mână de ajutor?

– Cel puțin deocamdată este o modalitate de a scăpa de monotonie.

– Actorii au coborât de pe scenă ca să înțeleagă mai bine viața sau ca să salveze alți oameni?

– Pentru amândouă lucrurile. Să-i ajute și să afle pentru cei de afară răspunsurile la întrebări care, poate, există în noi atunci când ne hotărâm să nu omorăm pe cineva.

Actori

Am ajuns la Poarta Albă pe la 9 dimineața. După formalitățile de rigoare, porțile electrice ni s-au

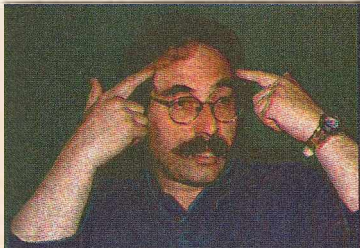
deschis și am intrat în lumea condamnaților, „lumea dinăuntru” - un spațiu larg, brăzdat de alei îngrijite printre construcțiile scunde, doar cu parter, unde stau prizonierii. Aici, totul e împre-

S-a ridicat cortina în închisoare

muit de garduri de sârmă ghimpată. Toate ferestrele au gratii. Agățați de ele, câțiva deținuți (din cei 3000 câți trăiesc și își ispășesc pedeapsa aici) ne priveau curioși. Nu ni s-a dat voie să fotografiam. Simțeam că mă aflu într-o grădină zoologică. Atunci, în primele momente, intenția celor de la UNITER de a-i trata prin teatru pe acești oameni mi se părea cel puțin fantezistă.

Apoi i-am văzut pe cei 28 de educatori de penitenciar (din cei 80 câți sunt în toată țara), pe psihologi, pe actori și pe regizori împreună cu 6 deținuți de la Poarta Albă selecționați pentru

John Bergman, de 16 ani terapeut prin teatru, proprietar al unei companii de teatru numită GEESE care face 20% din serviciile terapeutice de acest gen din Anglia. A lucrat în 42 de state din America și în multe alte țări ale lumii cu peste un sfert de milion de deținuți.

Regizorul

– Cum ați început această meserie?

– Pe când eram profesor la Universitatea din statul Iowa am avut șansa să intru într-una dintre închisorile de maximă securitate din Chicago. M-am dus în fața deținuților și le-am arătat o cutie. I-am rugat apoi să-și imagineze ce ar putea fi acolo. A fost senzațional. După aceea

m-am gândit un an întreg la ce s-ar putea face cu acești oameni până când, într-o zi, am fost martorul unei scene emoționante în închisoare: o femeie venise să-și viziteze soțul care a primit-o într-un mod cu totul deosebit. L-am întrebat apoi pe acel om dacă ar vrea să discute despre problemele lui familiale. A început prin a-mi spune că are nevoie mare de bani și a-

tunci am înțeles că toată scena fusese o farsă. Bine, am spus, dar tu minți. Mi-a răspuns: „Ei bine, omule, port o mască. Mă prefac că o iubesc și ea îmi dă bani”. Atunci am început să fac măști, din ce în ce mai multe, am făcut scenarii, metafore și... am ajuns aici.

– Terapia prin teatru e un fel de catharsis?

– Uneori e catharsis, alteori e

un bun mijloc de a afla ce se întâmplă în capul tău. Noi nu facem aici teatru adevărat, ci pretindem, pentru un moment, că totul e adevărat.

– Ce obțin cei închiși?

– În primul rând, puțină atenție. Apoi, îi ajutăm să-și înțeleagă propria problemă ca să nu se mai întoarcă. Majoritatea celorlalți îi agresează. Eu nu... Care e lucrul cel mai important pe care fiecare dintre noi îl vrea de la celălalt?

– Atenție, afecțiune...

– Exact. Toți vrem ca povestea noastră să fie ascultată. Asta vor și deținuții, să le fie ascultată povestea și, într-un fel, să le fie schimbată.

în zeghe

acest program. Prin magia de a ieși din lumea reală și a intra în pielea unui personaj pe care doar teatrul o poate avea, acești oameni uitaseră complet de condițiile lor sociale atât de diferite și se împrieteniseră străduindu-se împreună să ducă la bun sfârșit ceea ce aveau de făcut. L-am văzut pe *John Bergman* propunând scenarii de viață pe care deținuții improvizau cu cea mai mare dezinvoltură. Am discutat cu actori, cu regizori, cu gardieni, cu un criminal condamnat la 20 de ani de temniță pentru că și-a tăiat iubita în bucăți... Am văzut scene de teatru în care deținuții se prefăceau că intră în pielea altor personaje pentru ca, de fapt, să fie tot ei, puși în situații din cele mai critice: abia eliberat, un deținut se întoarce acasă și este dezavuat de familie sau momentul în care îți vine să sari să bați sau să omori pe cineva etc. L-am văzut pe

Locotenent-colonel Dumitru Bălosu, locțiitorul comandantului penitenciarului Poarta Albă.

Gardianul

- Vă place teatrul?
- Sigur că da.
- Judecând după experiența dumneavoastră vastă în acest domeniu al penitenciarelor, cum credeți că această terapie îi poate ajuta pe deținuți să suporte mai ușor detenția și, poate, să se umanizeze?
- Singura pedeapsă a deținutului este lipsirea de libertate, claustrarea. Aceste

acțiuni culturale, vizionarea programelor TV, sportul etc. sunt tot atâtea momente de descărcare nervoasă. Nu neapărat de divertisment, dar deținutul este, în primul rând, om.

- Cei șase deținuți care au lucrat la acest prim program au fost selecționați de către conducerea închisorii?

- Da, dar nu a contat pedeapsa sau fapta. Noi am recomandat niște oameni care să aibă o pregătire cel puțin medie, să fie mai dezghețați și să aibă o cât de mică înclinație către așa ceva.

Fără cuvinte...

John Bergman întrerupându-i din joc și întrebându-i: „Bun. Acum ce simți? Și ce gândești?”, încercând să afle secretele cele mai adânci ale unor minți puse la grea încercare. Și să vindece. Am plecat de la Poarta Albă și am înțeles de ce scenele simpliste jucate de prizonieri în închisoare m-au impresionat mai mult decât un spectacol de teatru pe care-l văzusem chiar cu o seară înainte, în lumea de „afară”.

Nicolae Stan, psiholog-educator la penitenciarul Poarta Albă.

Publicul

- Veți pune în aplicare ceea ce ați învățat aici?

- Da, dar nu pentru toate categoriile de deținuți. Pentru cei cu deficiențe mintale sau lipsiți de cultură cred că metoda nu e bună.

- Până acum, în ce mod se desfășura această activitate de educare?

- Până la Revoluție, metodele erau exclusiv ideologice iar rezultatele - foarte mici sau chiar zero. După aceea s-a trecut la predarea unor prevederi juridice ale statului român, Constituția, educația cetățenească etc.

- Rezultatele...
- Nu avem o statistică a lor.
- Dar terapia prin teatru?
- Această metodă presupune referirea la foarte multe amănunte de ordin psihologic, comportamental, la gânduri și situații cum ar fi supraviețuirea afară, munca, problema familiei, a timpului liber... Cred că îi va ajuta pe unii. Pentru alții însă închisoarea e viața lor.
- Munca dumneavoastră e periculoasă. Ce faceți când există acte de violență?
- Procedăm legal, la imobilizarea deținutului, după care i se aplică un tratament de calmare. Există și cazuri de automutilare și cazuri de simulare a bolii...

Vicențiu Negoescu, 28 ani; condamnat la 20 de ani de temniță pentru omor; primul deținut student din România; a ispășit aproape 7 ani și mai are încă 7 până la o eventuală posibilitate de eliberare.

- Cum merge facultatea?

- Bine, sunt student în anul III la finanțe-contabilitate la Universitatea Andrei Șaguna. Mi-am luat examenele cu note destul de bune, peste 7... Vreau să fac și ceva bun, pentru ca la ieșirea de aici să pot să mă integrez mai ușor.

- Psihologic vorbind, terapia aceasta te ajută să suporti mai ușor viața din temniță sau te pregătește pentru momentul eliberării?

- Te pregătește pentru ceea ce vei face când vei ieși. Ar putea să ajute și aici în momentul în care ar cuprinde un număr mai mare de deținuți. S-ar elibera astfel multe tensiuni.

Un refren străbate „Te uiți și câștigi”

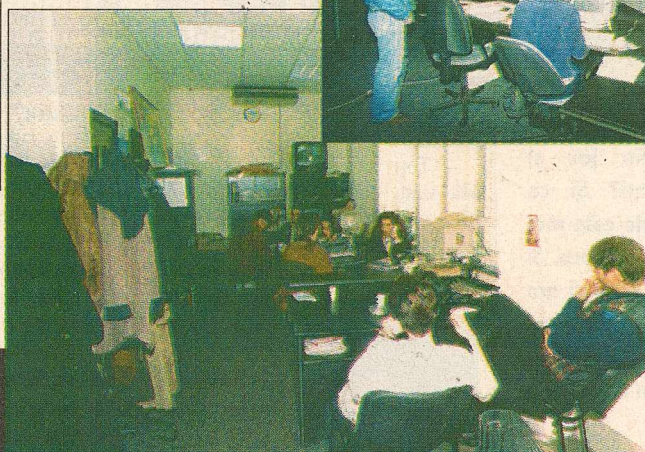
Nici nu e ora 8 și Florin Călinescu a și început să împartă mili... Îmi iau porția matinală de știri, după care dau ochii cu niște tineri gro... Mă opresc puțin pentru o baie pe „Paradise Beach” în drumul spre cafe... unde-mi întâlnesc prietenii. Altă porție de știri... După-amiaza reiau tra... parcurs câteva ore mai devreme, până la șapte și jumătate când mă ia i... Esca. Dau să răsuflu, dar nu e chip, că și apare George Pruteanu să-mi... despre limba română. Uf! În sfârșit un film, orice, numai bun să fie... nu mă mai uit! Gata! N-am chef să mă mai doară burta de atâta râs... „Cracker”, da. La porția de știri deja mi se închid ochii. Mă culc și-mi pu... la ora trei dimineața, că e meci de baschet. Poate mâine îl sui... Florin Călinescu să-i iau milionul, deși nu cred, sunt alții mult mai bi...

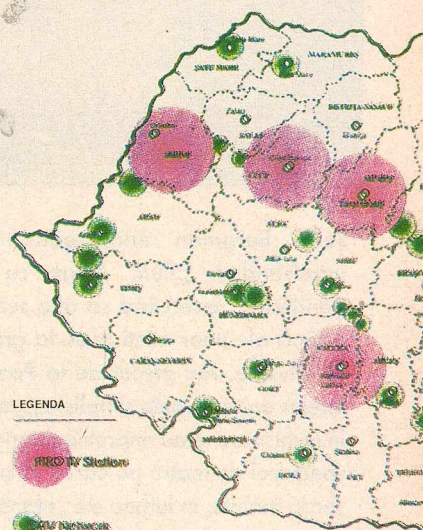
Adrian Sârbu, un om de negăsit

O altă imagine a studioului pe care-l vedeți seară de seară

Redacția de știri în plină activitate

Istoria televiziunii în România începe, practic, pe 23 august 1955, când intra în funcțiune stația experimentală din București. În 1957 se ajunge la o medie de o oră și jumătate de emisie zilnică pe an, pentru ca, în 1970, programul Televiziunii Române să atingă 3 210 ore de emisie, adică o medie de aproape 9 ore pe zi. Începuse epoca monopolului... Cu timpul, urmând diverse indicații din ce în ce mai prețioase, în istoria presei audio-vizuale se întâmplă multe schimbări: apare și dispare programul II, timpul de emisie devine din ce în ce mai redus - până la acele teribile trei ore de proslăvire din ultimii ani ai regimului. Și totuși monopolul a continuat o bună bucată de vreme, chiar după evenimentele din decembrie '89 transmise „în direct și la o oră de vârf” de către cea mai liberă, mai terorizată și mai plină de remușcări televiziune din lume.

Atât despre televiziunea publică. Toată lumea știe povestea ei ulterioară, iar fiecare o înțelege așa cum crede de cuviință. Mai important este faptul că, de la

un moment dat, monopolul acestuia s-a încheiat, iar noi am început să avem posibilitatea de a alege. SOTI a fost primul post alternativ. Cu timpul s-au înființat multe altele, ajungându-se acum la un număr de 8 programe de televiziune emise din București (TVR 1, TVR 2, PRO TV, Antena 1, Tele 7 abc, C 38-Amerom, TV Sigma, Europa Nova), cu o receptare mai mult sau mai puțin națională, și alte posturi locale în principalele orașe din țară. Totalul orelor de program zilnic al acestor posturi este, în medie, de 125, cifră impresionantă dacă o raportăm la cele 3 ore din 1989!

Și totuși, până la apariția noului PRO TV nici un post de televiziune - cu toate eforturile făcute de Antena 1 și de Tele 7 abc - nu a reușit să se impună în fața televiziunii naționale, pe de o parte datorită imposibilității lor de a emite pe teritoriul întregii țări iar, pe de altă parte, datorită schemei de programe pentru care publicul român se pare că nu e încă pregătit. Un sondaj Gallup din februarie 1996 a arătat că, pentru prima

oară de la introducerea televiziunii naționale nu mai deține supraaudiența. Datele acestui sondaj pe atât de surprinzătoare, întrucare dorește o presă indepede cursul săptămânii, 38% dintre PRO TV și doar 29% la TV iar în prime-time - care cuprinde de seară - 47% au optat pentru unul dintre programele momentului actual PRO TV a național fără a mai ține cont.

Proiectele pentru 1996 sunt făcute în întreaga țară, iar programul din 24. Pe drept cuvânt se cheltuiți pe construcția postului, movare nu au fost de pomai unul dintre cele mai mari fe media românești de după '89.

ara:

!"

ele.
de neliniștiți.
a „Cheers”
l pe care l-am
imire Andreea
ă un speech
„M.A.S.H.”
schimb la
easul să sune
eu pe
antrenați...

în România, postul
ceea ce privește
de cât de relevante,
d plăcut, pentru cei
în București, - în
spectatori se uitau la
TVR 2, cumulate,
programul de știri
O TV și doar 30%
ziunii naționale. În
60% din teritoriul
isia prin satelit.
ceptia să se poată
să fie de 24 de ore
firma că toți banii
e campania de pro-
au reușit să creeze
e din istoria mass-

Pâine și ciroc în varianta covrigi
și antene, la marginea șoselei
București-Ploiești

Sergiu Toader,
directorul
Departamentului
de știri de la PRO
TV: "Redacția de
știri are 23 de
reporteri și 8
cameramani care
lucrează șapte
zile din șapte pen-
tru a ne putea
atinge scopul: să fim în timp real. În
acest sens, în curând, PRO TV vă
aduce și o altă noutate, și anume
transmiterea știrilor în direct, de la
fața locului. Desigur că pentru aceas-
ta ne trebuie și mijloace tehnice -
vom primi în curând două care de
reportaj - dar, mai ales, oameni
pregătiți să o facă. Pe lângă necesi-
tatea de a avea cele mai noi și mai
bune știri, noi vrem să prezentăm
telespectatorilor noștri și un
adevărat spectacol al informației(...) Nu
pot să spun ce înseamnă televizi-
unea pentru mine, e un mod de viață.
Aș putea doar să vă spun ce nu
înseamnă..."

Și în
satele de
la 40 de
kilometri
de
București
lumea
vrea să
se uite la
PRO TV

"Acum lumea nu are nevoie de teatru"

- Am absolvit Facultatea de
regie de film și televiziune în
1991. În '90, pe vremea când
televiziunea națională pă-
rea că este într-adevăr
liberă, am simțit că
pot să fac această
meserie. Dar nu a
fost nici pe de-
parte așa, pro-
blemele sunt de o
cu totul altă natu-
ră, iar eu aștept
să le rezolv alții...

Florin
Călinescu,
omul de la
ora 7

- Și actoria?

- Am jucat câteva roluri în acești 6 ani. Meseria
de actor este extraordinară, însă ea se poate face în
alte condiții decât se face acum, în România. Eu cred
că acum lumea nu are nevoie de teatru, abia începe,
încet, încet, să se miște ceva... Ceea ce cred că pot
să fac la ora asta fac în televiziune, dar la fel de
bine am lucrat și în presa scrisă, lucrez și la radio,
măine, dacă e nevoie, vând într-un magazin sau mă
fac taximetrist... Meseria ține acum de condiția de a
te menține viu. Înainte făceai liceul, aveai grijă să
ajungi în București și, apoi, numărai anii până la pen-
sie. Acum, când vezi că de pe o clădire cade o piatră
este vital să te muți un pas mai încolo. Nu numai
ca să scapi de bolovan ci să-ți dai seama că, dacă
tot ai scăpat, merită să faci o nouă încercare.

- Vă aflați în dublu rol: de om de radio și de tele-
viziune...

- Limbajele acestor două meserii sunt diferite. La
radio ajung la urechea ascultătorului și îi stârnesc
curiozitatea, interesul, imaginația sau indignarea, revolta
prin lumea fabuloasă a supetelor. La televiziune tre-
buie să vorbesc prin imagini. Suntem sclavii ima-
ginilor, iar mie îmi este cel mai drag să vorbesc în
imagini.

- E greu să-ți ții publicul în ambele situații?

- Nu știu dacă am ambele talente, știu doar că
lucrurile pe care le fac mulțumesc un număr mare de
oameni și supără pe câțiva.

- De ce ați ales PRO TV?

- Dacă te uiți la emisiunea mea se vede de la o
poștă că, dacă am ceva de spus, spun. Nu sunt depen-
dent de alte foruri. Pe de altă parte, pentru că sunt
în această televiziune de dinainte de a deveni noul
PRO TV și atunci când participi cumva la nașterea
unui fenomen îl mai însoțești o vreme pentru că este
cel mai bun. În plus mai e vorba și de relația mea
de prietenie cu Adrian Sârbu cu care merg împreună
pe un drum, cu sincopile inerente, de mai bine de
20 de ani.

- A cui a fost ideea emisiunii "Bună dimineața!"?

- La PRO TV cred că a pornit de la patronul nos-
tru.

Flacăra la PRO TV

Fotografii de FLORIN IONIȚĂ ■

Copilăria lui Nicolae Breban

„Oamenii mari îmi păreau o turmă de monștri”

- Ce vă amintiți despre copilul Nicolae Breban?

- Copilul acela era anemic, eram trimis la doctor, adeseori, să fac injecții de calciu, cu extras de ficat, de întăritoare. Eram extrem de timid, fragil, extrem de vulnerabil față de lumea din jur, înfricat, speriat... Oamenii mari îmi păreau o turmă de monștri brutali și insensibili, deși nu era așa, doar sensibilitatea mea exacerbată... Deci priveam lumea, într-adevăr, de jos în sus, ca un animal mărunț, extrem de vulnerabil, repet. Părea că sunt făcut pentru neadaptare. Primii mei prieteni au fost cărțile, de la șase ani citeam basme, povești, le devoram. Am avut acest noroc al plăcerii lecturii, al bucuriei, al patimii

lecturii. Am vorbit odată în fața unor elevi despre singurul meu talent care a fost acela de lector. Restul de talente le-am inventat. Și talentul meu de scriitor, dacă el există. Citeam atât de mult și cu atâta patimă încât mi se ascundeau cărțile. De aceea,

foarte devreme, realitatea cărților a înlocuit-o pe cealaltă, realitatea adevărată. Și astăzi, după 50-55 de ani, eu am dubii în ceea ce privește realitatea adevărată, cea fizică, cea socială și cred mai mult în

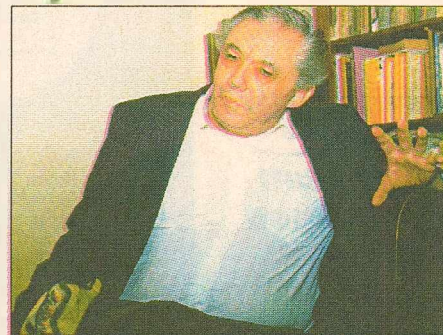
realitatea de hârtie, ficțională, realitatea cărților.

- Cum vă jucați?

- Mai adesea asistam la jocurile altora, nu eram niciodată un șef, cum voiam să devin mai târziu. Eram fascinat de copiii care aveau deja un profil de șef, reflexe de șef, eram fericit să fiu în preajma lor. Copiii au asemenea șefi, la diverse vârste.

- Există întâmplări din copilărie care vă obsedează și acum?

- Nu o întâmplare anume. Unul dintre ritmurile copilăriei mele a fost trecerea

maramureșean.

Deci învățătoarea Măia Pop, care s-a refugiat și ea la Lugoj, mi-a fost un fel de model. La un moment dat ea a

trecut printr-o criză mistică și eu am urmat-o, parțial, împreună cu un prieten. El a rămas pe viață marcat de această pulsione mistică, trăiește și azi în umbra bisericii și este ca un preot, ca un călugăr. Experiența mistică a durat aproape un an. Ne sculam în fiecare dimineață la cinci și mergeam la biserică. Noaptea, când colegii

noștri dormeau, ne cuminecam, ne spovedeam, ne rugam. Trăiam în preajma preoților și a bisericii greco-catolice.

LILIANA PETRUȘ ■

„Canapeaua pe care stau, alături de mama mea, a fost făcută de străbunicul mamei mele, la 1680. Este în stil Biedermeier țărănesc.”

„Sper că n-am pierdut candoarea care mă imobiliza uneori, care mă făcea extrem de vulnerabil, mă făcea să proiectez mistere în jurul oricărui obiect, al oricărei situații. Chiar în jurul celui mai mărunț obiect eu proiectam un halou enorm de mister care mă făcea să văd fals realitatea și să fiu, așa cum spuneam, extrem de vulnerabil. Trăiam într-o lume aparte, într-o lume alterată, într-o lume așa cum o văd, probabil, cei ce consumă hașis.”

graniței. De aceea probabil că ea se întâmplă și azi, cu regularitate, a devenit un ritm al existenței mele. Aveam, s-ar putea spune, două. buni, din partea mamei, care locuiau în două sate de o parte și de alta a graniței: satul Vărădia, de lângă Oravița, și satul sârbesc Cudrița, de fapt un sat de nemți. Copilăria mea a fost marcată de această pendulare, acest du-te-vino între două țări, între două limbi.

- Povestiți-ne despre modelele copilăriei...

- Tatăl meu era un astfel de model. Tatăl meu mă înfricoșa și în același timp mă atrăgea. Era un om extrem de autoritar, foarte distant, pe care îl vedeam destul de rar. Mi se părea un zeu autoritar și teribil. Deci îmi admiram tatăl și mă temeam de el, iar pe mama o iubeam și mă simțeam foarte aproape de ea. A mai existat un model, o învățătoare din nordul Ardealului, de unde e familia Brebanilor. Brebanii sunt preoți din jurul Băii Mari, eu am stat acolo până la șase ani când ne-am refugiat, cum se spunea, în Lugoj. Mulți cred că sunt bănățean, ceea ce e fals. Sunt

„Eram fascinat de copiii care aveau, deja, reflexe de șef.”

„Căinele acesta din faianță, galben, cu botul negru, aparținea strămătușii mele. Pe el

îmi odihnesc uneori privirea încercând să reabilitez parte din trecutul îndepărtat.”

MAȘINA DE SCRIS

Texte sub

● **DRAGOȘ DANCI, Vișeu de Sus, Maramureș.** Nu pot să vă

răspund separat, printr-o scrisoare, și nu pot să vă restituie manuscrisul.

Explic în fiecare număr care sunt condițiile colaborării la **Mașina de scris**. De ce pretindeți un regim special?

● **MIRELA CORLAN, București.** Aspirația dv.

de a face filosofie nu se poate realiza din cauza unei pregătiri intelectuale precare. Imprecizia limbajului pe care îl folosiți îl stupefiază pe cititor:

„Mii de filosofi au privit sexul ca pe o reflecție a iubirii și nu invers.”

Care sunt acei mii de filosofi? Puteți să numiți măcar o sută? Ce înseamnă „reflecție a iubirii”?

● **ANTON STANCU, Galați.** Poemul

Reprofilare nu este doar nepublicabil, cum precizați dv., ci și necitibil. Vulgaritatea nu ține loc de poezie (deși din vulgaritate - ca din orice, de altfel - se poate face poezie).

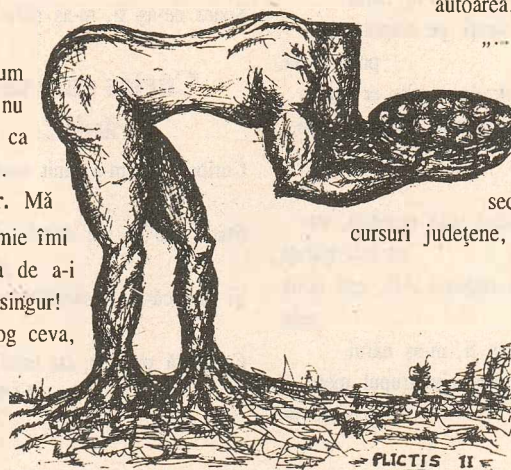
● **MOȘ HOREA, Cornițel, Borod, Bihor.** Mă bucur că vă plac poeziile Liane Sabău (și mie îmi plac). Dar nu vă pot îndeplini rugămintea de a-i transmite mesaje din partea dv. Cuceriti-o singur!

● **PETRU POIANĂ, Hunedoara.** „Vă rog ceva,

mult-mult de tot. Aș vrea să pot corespunda și chiar cândva să fac cunoștință și să discut personal cu măcar câțiva din colaboratorii **Mașinii de scris**. Hunedoara e un oraș aproape mort, din punct de vedere cultural. Aș vrea să am așa de multă viață să-l pot învia. M-ar ajuta enorm dacă mi-ați facilita legături cu alți tineri care scriu. Alte idei, alte păreri. Nu vreau să mă pierd. Vă rog din inimă, nu mă refuzați!”

Nu vă refuz. Reproduc aici adresa dv: Petru Poiană, str. Pinilor nr. 3, bl. 43, ap. 26, 2750 Hunedoara, jud. Hunedoara.

Poemele dovedesc că aveți ceva de spus, dar sunt scrise stângaci.

În **Rugăciune de seară** am găsit o strofă mai expresivă ca altele:

„...cad lumini peste unghere fug orbiți șoarecii memoriei / până și fantasmile mi se târăsc de-a bușilea, nu există / decât un joc mascat de lumini și umbre, zvonuri mucegăite / de la stranii execuții prin sub-soluri.”

● **D.M. MIRON, Timișoara.** Ca prozator, sunteți talentat, dar lipsit de experiență. Iată un singur exemplu:

„Crețulescu își aruncă gândul în afara camerei căzând tocmai la locul său de muncă.”

Cine a căzut? Crețulescu sau gândul? Al cui era locul de muncă? Al lui Crețulescu sau al gândului?

Dintre desene l-am ales pe cel intitulat **Plictis II** și îl și reproduc, după cum vedeți, chiar în acest număr.

● **ALEX. SMĂRÂNDACHE, Dridu, Ialomița.** Povestirea **Hoinăreală**

(pe care nu înțeleg de ce mi-ați trimis-o dv., și nu autoarea, Lia Corbu) este excesiv poetizată:

„... Am început să cobor pe râpă în jos, (...) cu o lacrimă de azur în ochi și cu urechea încordată spre înălțime.”

● **IOANA DIMACHE, Galați.** Mă bucur că ați revenit! Nu mi-ați mai scris de un secol. Faceți rău că participați la tot felul de concursuri județene, pierzând timpul și având parte de inevitabile dezamăgiri. Scopul dv. trebuie să fie altul: să publicați o carte. Povestirea **Ele și umbra lor** este (ca aproape tot ceea ce scrieți dv.) excepțională. Personajul feminin, Opărita, îl sperie și în același timp îl încântă pe cititor. În literatura română nu mai există un asemenea personaj. Aștept o fotografie a dv. (color) și (din nou) un curriculum vitae.

● **ANA IONESCU, Oltenița, VERONICA RĂUȚU, Plăieșu, Timișești, Neamț, ANDRADA FATU, Brașov, GEORGETA MARI MALAIA, Brăila, IULIA ATOS, Suceava.** Textele dv. nu sunt publicabile, dar dovedesc că aveți anumite aptitudini pentru scris. Merită să continuați.

Succesele tinerilor scriitori afirmați în spațiul rubricii **Mașina de scris** provoacă uneori invidii furibunde. Așa s-a întâmplat la sfârșitul anului trecut când Daniela Vlasie a fost minimalizată cu o pasiune suspectă, în cadrul unei manifestări publice, de Cătălin Țârlea, și el prozator, dar ... mediocru, cu toată iluzia de glorie pe care i-o dă munca la TVR.

Iar istoria se repetă. În ultima vreme, în centrul atenției redacției noastre se află un foarte talentat prozator din Iași, Cătălin Mihuleac, remarcat și de poetul ieșean Liviu Antonesei. Tot la Iași locuiește însă și un autor care n-a avut niciodată suc-

ces, deși se străduiește de multă vreme să aibă, Dorin Spineanu. Într-un grosolan și veninos articol publicat în revista **Convorbiri literare**, Dorin Spineanu pune

Cronica invidiei

succesul lui Cătălin Mihuleac pe seama faptului că acesta l-ar plimba cu mașina pe Liviu Antonesei. De mine (Alex. Ștefănescu) denigratorul nu amintește, dar face totuși o aluzie la cei ca mine:

„L-a corcolit bietul Liviu Antonesei pe

autorașul nostru mai ceva ca pe-un copchil de-al său, i-a trimis, uzând de autoritatea numelui său, prozuțe pe la toate revistele literare.”

În ceea ce mă privește, n-am primit „prozuțele” de la Liviu Antonesei, ci, prin poștă, de la Cătălin Mihuleac și nu am găsit în plicurile respective - îmi amintesc clar - nici o recomandare. Talentul - extraordinar - al autorului a fost singurul lui atu.

Dacă Dorin Spineanu crede că un scriitor se poate afirma plimbând pe cineva cu mașina, îl sfătuiesc să procedeze chiar el așa. Pentru că, oricum, altă șansă de afirmare nu are.

Cele mai frumoase poezii

Voi fi a mea!

Îmi ceri să fiu a ta,
Nu ești primul ce mă vrea.
Dar nici unul nu merita
să-i dau ceva
din vârsta mea.
Am rămas a nimănui
și a mea.
Sunt a mea.
Și eu m-aș vrea
de s-ar putea
să mă am.
Și-atunci,
cum ai vrea să fiu a ta
când n-am fost a nimănui?
Nici a mea...
Ți-aș spune un cuvânt,
ți-aș spune...

Și vorba nespusă
se-aude în mine.

Dar cine-o aude?

N-am fost a nimănui.
Nu voi fi a ta.
A mea voi fi
voi rămâne!

Soare de-aș fi...

Soare de-aș fi, m-aș năru
Când aș simți, pe trupul meu,
privirea ta.
Și toate razele-mi-zile ar muri
Fără căldură, albe, înghețate de
ea.

Toți oamenii sunt muritori, dar
tu ești gheața
Imensului Imperiu Alb, ești iarna
asta.

Soare de-aș fi, m-aș năru
Când aș simți, pe trupul meu,
privirea ta.

Ai ochi luciferici, frumosule de
gheață
Înspăimântători de albi și de goi,
Dezbracă și-ngheață orice formă
de viață,
Uită că trupurile femeiești sunt
prea calde și moi.

Soare de-aș fi, m-aș năru...

Curios cum m-a rănit...

Curios cum m-a rănit toamna
asta.
Știam c-o să mă doară, că mă
pândește.
Și iată că-ntr-o sâmbătă mă
lovește
Cu toată puterea, cu toată
bărbăția ta.

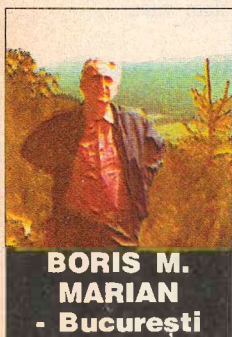
Toamna asta
m-a rănit și
eu nu eram
Pregătită să
văd cum
sufletul mi-l

risipește.
Curios cum m-a rănit toamna
asta.
Știam c-o să mă doară, că mă
pândește.

Tu erai săgetătorul și-acum îmi
dau seama
De ce mi se părea atât de
masculină toamna.
Eram o lebedă albă, rănită de
săgeata
Otrăvită a vremii, a lui Cupidon
ori a ta...
Curios cum m-a rănit toamna
asta...

LIANA SABĂU
- Timișoara

BORIS M.
MARIAN
- București

Intrarea în absolut

„Progresul este intrarea în
absolut
a valorilor morale, prin
repetiție
valorile nu știu cum de
ajung

mai rare, chiar tind spre calviție”,
tăia profesorul cu un cuțit
bucățile mari din farfurie,
șervetul pe piept era boțit
am vrut să-l îndrept, „Ce obraznicie,
îmi spune, poate că, neștiind,
nu vezi că-s eroul singurătății
chiar într-o mare de oameni iubind,
există o gelozie a cetății,
o gelozie galactică, aș spune,
ea mă împiedică să mai dau nume,

sunt prizonierul ei, ăsta-s eu,
martor îl iau pe Dumnezeu”,
șervetul i-alunecă în farfurie,
„Lasă-l să cadă, din partea mea fie,
mersul să-i pară neabătut,
prezența mea e deja în trecut,
o simplă concluzie, eu nu intervin,
sunt comeseanul tău, un vecin
care vede și știe tot”,
în sală orchestra debita un foxtrot.

Pe un geam

Profesorul nu era, oh, nu era accesibil,
nu discuta, el gândea, contempla,
o ceață subțire îl învăluia,
sfâșiată când devenea irascibil.
Ascundea comori, dezvăluia orori,
vulnerabil fiind, voia să pozeze,
cărțile domniei sale, metereze
ar fi fost, dar cărțile au viața lor.

„Sunt un vinovat, nu aștept iertare,
sunt nemodelat, mi-am format eu singur
o statură care ar putea să-nvingă
prin ea însăși multe semne de-ntrebare”.
L-am zărit în urmă într-un tren uitat,
într-o gară fără nume, fără linii,
încerca să prindă lacrima luminii
pe un geam, un abur verde-ntunecat.

Oamenii-n teatru

Oamenii-n teatru privesc cum umblă,
cum se ridică și se scufundă
suflete ca-ntr-o judecată de apoi,
își zâmbesc din colțul buzelor moi
și-apoi se-mbulzesc să-și scoată paltoanele,
să-și scoată mai repede din teatru doamnele.
iar când pun pălăriile simt
o ciudată rezistență de ghimpi,
„Ași, o aureolă nu prea gravă”,
își spun repezindu-și trupul în stradă.

Antologia de proză scurtă

Eu, bocancul

In acest moment țin în gură un bocanc militar, model 1964. Bocancul se află în perfectă stare de degradare. Eu și bocancul formăm un cuplu. Ne potrivim. Latura sexuală a cuplării nu ne interesează. Faptul că, din când în când, îmi poposește în gură are cu totul alte conotații. Țin să precizez că nu mi l-a introdus nimeni acolo și că desășor această activitate de 40 de minute într-un minutat consens cu mine însumi. Ceea ce fac eu este un lucru ieșit din comun. Nimic nu mă împiedică să recunosc. La originea lui nu stă nici o cauză. Sunt conștient până la sânge de ceea ce fac. Din acest motiv, zăric, mi se fac transfuzii. Ei spun așa: „dormi ca să-ți facem transfuzia”. Și eu dorm. În timp ce dorm ei îmi fac transfuzia. Știu că nu mă mint; întotdeauna mă trezesc cu mâinile ciuruite. Am vrut să văd și eu cum se face. Ei erau doar doi. Pe unul l-am strâns de gât. Celălalt a fugit. Nu știu de ce. Cel rămas dormea. Am luat seringă din buzunar și am început să-i fac transfuzia. Cred că îi plăcea. N-a schițat nici un gest. Când l-au luat avea mâinile și picioarele așa cum le am și eu după transfuzie. Găurile erau mai mari, dar așa este prima oară. Au venit după un timp și m-au legat. Păreau nemulțumiți de mine. Mi-a părut rău; am vrut doar să fac un bine. Așa le-am spus. M-au crezut. Mi-au spus să n-o mai fac, nu este meseria mea. Încă. Le-am promis. Apoi mi-au făcut transfuzia. Din nou.

Trag de bocanc și mă simt bine. Dinții mă dor groaznic, dar plăcerea este sublimă; nu mi-o pot refuza. Nu-mi pot refuza nici o plăcere. Nimeni nu-mi refuză nici o plăcere. Când m-au adus, primul lucru despre care m-au întrebat a fost ce-mi place. Nu știu ce le-am spus, eram bolnav. Puneam tot timpul întrebări. Urlam și puneam întrebări. Iar ei îmi răspundeau doar că sunt bolnav și că trebuie să tac. Și-mi făceau transfuzii. Spuneau că îmi vor face bine. Și-mi fac bine. Mie îmi fac bine. Nu-mi mai vine în cap nici o întrebare. E mult mai bine. Într-o zi mi-au dat voie să întreb. N-am întrebat nimic. „Ce să vă întreb?”. Au insistat. Refuzul meu i-a mulțumit. Mi-au spus că sunt un element cooperant și că în curând mă voi face sănătos. Nu știu exact ce i-a mulțumit, dar m-am bucurat că am fost util.

Nu toți cei ca mine se vindecă așa ușor. Au fost zile când dincolo izbucneau urlete. Cățiva nu voiau să se facă bine. Îi auzeam strigând și întrebând. Curios. Strigau și puneau întrebări, „de ce m-ați luat?”, „sunt nevinovat!” „ce caut aici?”... M-am gândit că mi-e milă de ei. Bieții oameni. Bieții bolnavi. Îngrijitorii mi-au spus că ei nu le pot face transfuzia. M-au rugat pe mine s-o fac. Le-am spus că nu e meseria mea; nu-mi uit niciodată promisiunile.

ȘTEFAN CARAMAN
- Tulcea

MAȘINA DE SCRIS

Au insistat. Spuneau că cel căruia îi făcusem transfuzia este foarte bine. Deși nu l-am mai văzut, i-am crezut. Am acceptat să fac transfuzii. Acum toți cei irecuperabili ajung la mine. Mă doare văzându-i chinându-se cu boala. Întotdeauna mă grăbesc să le fac transfuzia. Întotdeauna sper să reușesc. Pe toți îi adorm strângându-i de gât. Am observat că este cel mai simplu. Apoi le fac transfuzia. Întâi înfig seringă în ceafă. Îngrijitorii mi-au spus că este locul cel mai bun pentru vindecare. Continui cu câteva locuri din coloană și mărul lui Adam. La sfârșit înțep mâinile și picioarele. Înțepături multe și dese. Îi străpung și mă rog să se facă bine.

Astăzi am aflat că toți bolnavii s-au făcut bine. Sunt sănătoși. Așa mi-au spus, „acolo unde sunt nu-i mai atinge nici o boală”. Cred că sunt undeva, ca mine. Fericiți, făcând transfuzii. Eu vreau să fie fericiți. Să stea și ei cu un bocanc în gură și să nu-și refuze nici o plăcere. Atâtea câte poate avea lumea mea: patru pereți, un pat, o pereche de bocanci militari model 1964, o latrină și... ah! da, și eu.

leșirea din anonimat

Paharul cu tornade

ȘT. C. HARAGA
- București

azi noapte,-n vis, am mângâiat un lup
cu ochi ca două lacrimi în brățară
parcă turnat cu sila,-n abanos
fixa,
dintr-un afund întunecos
grumazul alb de-o spumă princiară

azi noapte,-n dor, am întrebat un lup
cu limba ca un cuarț de friguri moarte
ce umbră l-a trimis din templu-i crud
să tulbure
logodnele, în sud
el, eunucul
visurilor sparte

și totul, totdeauna, se-n tâmplă numai azi
de-i jar ori ambuscadă de răsete prin roți
stăpâni și sclavi deodată, citori bolnavi au
hoți
- minciună suspendată pe trupuri de nomazi
iluminează strechea, vreun indic rotocol?
trăim în cerc de umbre, ori linia ni-i cerc?
e timpul, mire-gâde al câmii bând în gol
vin acru de himere, ori geamănul stingher?

și totul, totdeauna, e-un azi ne'ngăduit
pe când visează somnul în somn să se
trezească
și nările rup aer de mare omenească
cu cer pe țarm și chiot
de vid, încercuit

eu sunt poetul răpus de poet,
aruncat *
la groapa comună - a ideilor pure
fără pecete și singur, precum
un trup de necitit
cu mamă și tată

eu sunt poetul ars de poet
cu-ndemănare
și bob jertfelnic, eu...
sunt poetul orfan de iesle
ca de-un alt veac, vinovat
feciorelnic

Accidentul

S-a răsturnat tramvaiul. Nu tot, doar vagonul din spate. Pe lângă el foiau mecanici, polițiști, gură cască. Nu mai era nici un călător. Care trebuia a fost deja dus „la urgențe“, când nu se făcuse încă ziua.

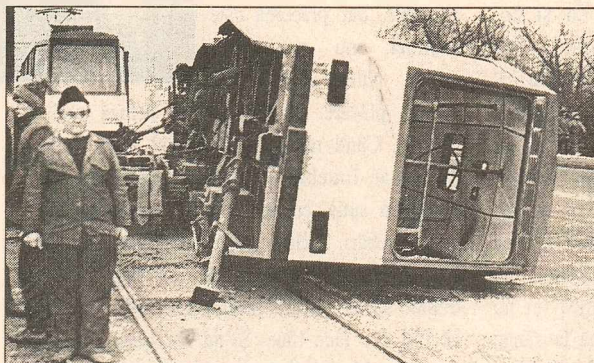
Un reporter de ziar a văzut vălmășeala. Floare la ureche să culeagă date, îi cunoștea pe agenții de circulație. L-a dibuit pe expertul în accidente rutiere și se pregătea de interviu dar frigul i-a înghețat mâinile și pixul nu mai scria. A venit fotograful, noroc cu el. „Dă-mi niște baterii pentru reportofon, nu mai pot să-mi mișc degetele și mi s-a terminat pasta!“ Expertul avea paltonul descheiat, „ehi, băieți, eu am făcut facultatea la Brașov, acolo ger, ăsta-i nimic...“

Cei doi colegi au fost apoi la spital, documentarea a devenit completă. S-au întors cu o mașină a primăriei al cărei șofer bombănea tot timpul. „Doamne, cum exagerează lumea asta! În oraș se vorbește de nu știu câți morți, ce mai, parcă ar fi deraiat un tren!“

L-au găsit pe redactorul șef dând telefoane.

Nu prea avea încredere în „copiii ăștia“ și se informa suplimentar. I-a felicitat totuși, au fost „pe fază“.

Toată redacția se interesa și comenta. „Ați fost băfoși că v-ați sculat devreme!“ „Precis luați premiul pentru cel mai bun articol.“ Fotografiiile au fost ciudate. O persoană, mereu aceeași, apărea în fiecare

clîșeu. Fotoreporterul explică. „E lăcătuș. Unde eram eu, venea și el, îmi intra în cadru. Ce să-i fac, vrea să apară în ziar!“

Cineva sugerează reporterului să scrie și despre pensionar. Un ziarist cu experiență se opune. „Nu, domnule, nu e relevant! Roțile nu erau fixate de caroserie și, îți dai seama, cutia aia a alunecat și s-a răsturnat. Unde mai pui

că oamenii nu stăteau într-un loc. Se mișcau și au modificat centrul de greutate, păi nu? Aici e informația!“ „Și că omului i-au furat căciula nu trebuie spus? Zice că era nouă,

o purta numai de sărbători“. „Măi, bătrânul e șocat, înțelegi în ce stare e! Faptul că cineva, după o întâmplare ca asta, rămâne fără șapcă, poșetă sau mai știu eu ce, este pur și simplu un accident. N-are atâta importanță...“

Matei BÂTEA
Reșița

La închiderea ediției

Sublima evadare

Haide să fugim în lumea
nenăscuților, în care
vom trăi cu ei neviața ca pe
cea mai pură stare

să ne strămutăm ființa într-o stare mai firească
cum ar fi cea de tăcere ori biserică cerească

să ne schimbăm iarăși carnea în flăcări de rouă
să ne-mbălsămăm în ele pentru ziua de apoi
să trăim cu nenăscuții precum stelele pe cer
turme nesortite-n veci la cuțit nici la păstor

Haide să fugim în lumea unde muzica e limbă,
unde toate sunt doar umbre albe, care nu se
pe de rost vom ști lumina poema poemelor
ce ne va curge prin sânge vindecându-ne de dor

Haide să fugim în lumea nenăscuților în care
vom trăi cu ei neviața ca pe cea mai pură stare
să ne întoarcem în mame nenăscute, să fim
noi și pruncii cosmici, gemeni, în pântecul
lumii muguri

Dumitru ELISAV. BOICIUC
Țibeni, Suceava

Important pentru toți corespondenții

■ Textele dv. trebuie să fie dactilografiate sau, cel puțin, scrise lizibil. Dacă sunteți optimiști, trimiteți-mi și o fotografie (color) și un curriculum vitae. Dactilogramele, manuscrisele și fotografiile nepublicate NU se restituie.

■ Nu există restricții în ceea ce privește genurile. În afară de poezie, proză, teatru, critică literară etc., puteți să-mi trimiteți și versuri pentru muzică rock, graffiti, texte publicitare, aforisme gen „legile lui Murphy“, scenarii pentru spectacole de cabaret politic etc.

■ Cele mai valoroase texte se publică în cadrul rubricii **Mașina de scris**. Toate textele publicate în cadrul acestei rubrici candidează automat la premiul de 1.000.000 de lei care se acordă anual, la 1 noiembrie.

■ Tot dintre corespondenții rubricii **Mașina de scris** se selectează autorii cărora li se asigură publicarea unei cărți. Numele lor este anunțat la fiecare 1 martie.

■ Plicurile dv. trebuie trimise la următoarea adresă: Alex Ștefănescu, la redacția revistei Flacăra, Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, 71341 București.

■ Nu mă căutați la telefon sau la redacție. Bazați-vă pe faptul că citesc atent toate scrisorile dv., în ordinea sosirii lor.

Capcanele etimologiei directe

Se lucrează la o nouă ediție a Dicționarului explicativ al limbii române (DEX), apărut cu două decenii în urmă sub îndrumarea acad. Ion Coteanu. Se înțelege de la sine (a spus-o și coordonatorul lucrării în cadrul unei emisiuni TV) că între preocupările celor care lucrează în prezent la noua ediție a DEX-ului, pe primul plan se află aducerea la zi a bagajului lexic și aplicarea hotărârilor din 1993 ale Academiei Române privind revenirea la „ă” și „sunt” în grafia limbii române. Este, de asemenea, normal ca în noua ediție a DEX-ului să fie valorificate noutățile cu privire la etimologiile cuvintelor din lucrare. Mai jos, câteva observații cu privire la aceste etimologii.

Partizan declarat al etimologiei directe, acad. Ion Coteanu a impus întregului dicționar această formulă. Ca urmare, în ceea ce privește împrumuturile, peste tot în DEX se indică doar limba din care am luat noi cuvântul. Pe specialiști, acest procedeu nu-i deranjează – când au nevoie de alte verigi din lanțul către cel mai îndepărtat etimon cunoscut până astăzi, ei știu unde să le caute. Altfel stau însă lucrurile cu marea masă a vorbitorilor de română, pentru care DEX-ul este în prezent de departe cea mai importantă lucrare lexicografică de referință. Vorbitorul de română fără o pregătire lingvistică specială nu cunoaște aventurile cuvintelor călătore, nu știe că dintr-o limbă se împrumută cu precădere cuvinte care și în limba respectivă erau tot împrumutate, și asta întrucât, după cum observa un cunoscut lingvist, oamenii care se găsesc aproximativ la același nivel de civilizație au nevoie cam de aceleași noțiuni. De aceea, în cazul împrumuturilor, vorbitorul obișnuit de română nu realizează că anumite limbi au jucat pentru limba noastră doar un rol de intermediar și deci are tendința de a considera limba din care am luat noi un cuvânt sau altul drept născătoare a termenilor respectivi, drept matcă a etimoanelor. Urmarea: prin absolutizarea etimologiei directe DEX-ul îl pune de multe ori pe nespecialist pe o pistă falsă. Exemplele sunt numeroase. Dăm doar câteva. Astfel, pentru **amin** DEX-ul indică: Din sl. **aminŭ**. Or, cuvântul vine din ebraică, unde avea sensul de „sigur”; la slavi a ajuns prin

intermediar grecesc (în greacă a dobândit sensul actual „așa să fie”). La fel stau lucrurile cu **aleluia**. DEX-ul oferă etimologia: Din sl. **alelujja**. Însă cuvântul a venit în limba slavă, pe același itinerar, tot din ebraică, unde însemna „lăudați-l pe Iahve” (pe Dumnezeu). Alte exemple: **muștar** e dat ca împrumut din maghiară, limbă în care însă cuvântul provine, prin intermediare francez și german, din latinescul **mustum** „must” (la prepararea condimentului se folosea și vinul); la **pluș** se indică trei etimoane – german, francez și rus –, nu însă pentru că autorii, abătându-se de la regula etimologiei directe, ar fi pătruns mai sus pe traseu spre protoetimon, ci fiindcă avem de-a face cu o etimologie multiplă; vorbitorul de română care consultă DEX-ul nu află însă lucrul esențial: că la originea lui **pluș** se află cuvântul latin **pilus** „păr”.

Rândurile de mai sus nu sunt o pledoarie pentru indicarea în DEX (sau în orice dicționar explicativ) a filierei etimologice complete. Baza să rămână, firește, tot etimologia directă. Dar aplicarea regulii să fie mai suplă, mai elastică. Acolo unde e sigur că etimologia directă îl induce pe nespecialist în eroare, se impune un minimum de ghidare a lui. Măcar atâta cât a făcut-o, pentru unele cuvinte, mai vechiul „Dicționar al limbii române moderne”.

ION D. GOIA ■

Comunicând...

Pa, pa!

Au fost: “La bună vedere”, “Pe curând”, “Mergi cu bine”, “Salut”, “La revedere”, “Ciao” etc. etc.

Acum este “Pa, pa!”. De fapt, este un fel de melodie pe un ton ascendent, cu a mult lungit în cel de-al doilea “pa”. Cam așa: “Papaaa!”.

Puriștii s-au revoltat (Unde este tradiționalul și politicosul nostru “Bună ziua”, care de la daci... etc. etc.?), părinții au oftat (“Tineretul ăsta!...”), unii - rămași cu decretul “tovarăș” în minte - cer măsuri hotărâte de interdicție, evident începând din școli, alții l-au primit cu indiferență, mulți l-au preluat...

Acuzația: e cosmopolit. Chiar așa și este. “Papaaa!” îl echivalează bine pe “Bye-bye!” cu aceeași pronunție și origine în limbajul

copiilor.

“Pa, pa!” (adică “Papaaa!”) trăiește, se răspândește, are doza lui de farmec și ghidușie, este al adolescenților, al fetelor frumoase, al studenților, dar și al unora dintre profesori, al artiștilor, al unei lumi care zâmbește, indiferent de vârstă și ocupații.

Deocamdată “Papaaa!” a învins. S-ar putea să fie înlocuit cândva, dar acum el triumfă trecând de la unul la altul, copilăros și vesel, adesea însoțit de o fluturare de mână.

Căci “Papaaa!” este, înainte de toate, un zâmbet, căruia puțin îi pasă de puriști, părinți și tovarăși, un zâmbet într-o lume prea mohorâtă și încrâncenată de patimi.

Desen de LINU

Vi-i puteți închipui pe Ilie Verdeț, Ion Solcanu, Radu Câmpeanu, Gheorghe Funar, Ion Gavra, Corneliu Vadim Tudor, Virgil Măgureanu, Adrian Păunescu, Crin Halaicu, Victor Ciorbea, Viorel Hrebenciuc, Adrian Năstase, Traian Chebeleu, Titus Raveica, Oliviu Gherman, Emil Constantinescu, Viorel Munteanu (continuați dumneavoastră lista) salutând cu “Papaaa” ?

Personalitățile ca persoane

● **Vasile Andru** călătorește tocmai prin îndepărtatele Indii. În corespondența cu cei de-acasă, scriitorul se declară sănătos, fascinat de participarea la hramurile orientale și, totuși, nerăbdător să se întoarcă în țară. Și noi ne declarăm nerăbdători să-i ascultăm povestirile din India.

● La mijlocul lunii martie, poetul **Ioan Alexandru** a suferit încă o intervenție chirurgicală. Familia susține că starea de sănătate a poetului s-a îmbunătățit și că, probabil în vară, se va încheia și "exilul" din Germania.

● Deși nu este fiu de țăran, **Eugen Uricaru**, secretarul Uniunii Scriitorilor, are o simpatie specială pentru cei care au luat pe cont propriu privatizarea în agricultură: "Este un fel de hobby să văd ce mai fac cei de la Asociația Națională a Crescătorilor de Animale. Acolo există un grup de specialiști care nu așteaptă nimic de la stat, se ajută singuri. Vor să scoată și o gazetă care să se adreseze țăranilor și i-am asigurat de tot sprijinul meu".

● Întrebat ce mai face un om de o vârstă cu secolul, prof.dr.doc. **Ion Zamfirescu** ne-a răspuns: "Vârsta mea îmi cere să vorbesc, cu adevăr și cu măsură, despre oameni reprezentativi pe care i-am cunoscut și despre evenimente semnificative la care am fost martor. În momentul de față lucrez la o nouă scriere memorialistică pe care intenționez s-o numesc așa: **Bilanț românesc la sfârșit de secol**. Departe de mine gânduri apologetice sau protocroniste; socotesc însă că în acest secol ce se încheie, poporul nostru a întâmpinat cu tărie morală examenele de viață și de istorie la care a fost supus."

● Dacă scriitorul ieșean **Liviu Antonesei** este tot mai des reclamat la Asociația de locatari, vina o poartă, în totalitate, tânărul Brandy. Brandy, câțelul dlui Antonesei, este un câniș alb, înzestrat cu un rafinament ce face cinste firmei Antonesei. Ca orice meloman cu coadă, el sancționează prin lătrături indignate acordurile muzicale țigănești ce-i

parvin la ureche dinspre apartamentele vecinilor. Nu-i exclus ca aceștia să-l fi și blestemat nișel, pentru că, recent, Brandy s-a rănit într-un ciob la piciorul din dreapta-față.

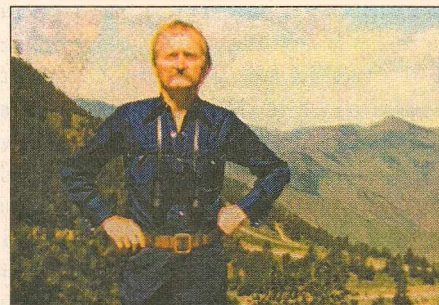

Marc (cățelul dlui Ion Holban) și Brandy.

● Astfel de necazuri îi sunt străine lui Marc, canişul negru al criticului ieșean **Ioan Holban**. Marc are șansa să locuiască într-un bloc select al Iașiului, printre vecini numărându-se Alexandru Zub, poezii Lucian Vasiliu, Horia Zilieru ș.a. Deși, dacă cineva ar avea ideea de a recita doar două versuri din creația unui megieș ("Deschid fereastra, cer senin/ iar eu gândesc la tov. Stalin"), mai mult ca sigur că nevinovatul patruped nu s-ar opri din lătrat nici zi, nici noapte.

● Unul din punctele de sprijin ale poetului moldovean **Dan Giosu** este un băț de schi, dar nu unul oarecare, ci unul de lux. În privința provenienței acestuia, circulă două versiuni. Prima - că a fost primit în dar de la poetul Mihai Ursachi, adus de acesta tocmai din America. A doua - că este un modest cadou de la sora dlui Giosu, stabilită în Canada. Cât de atașat este poetul Giosu de bățul său prețios se poate înțelege din propriile sale cuvinte: "Nu m-aș despărți de el, decât dacă aș fi silit să-l rup pe spinarea vreunui critic răutăcios."

● Poetul **Mihai Ursachi** a renunțat să-și mai vândă trainicul său Dodge, un bătrân automobil ce se ține foarte bine, deși a văzut lumina zilei înainte de anul 1980. Limuzinei îi lipsea o piesă și, cum muzele n-au studii tehnice, poetul o căuta acolo unde n-avea nici o șansă de a o găsi, adică în România. Cineva i-a dat ideea să scrie la fabrica producătoare. Drept urmare, într-un timp record, dl Ursachi s-a trezit cu piesa la ușa,

alături de o scrisoare de la producător prin care acesta își exprima gratitudinea fiindcă românul a ales marca Dodge.

● **Mircea**

Dinescu este un pescar pasionat. Pentru președintele Academiei Cașavencu pescuitul face parte din boemă într-un fel. De curând l-am surprins cumpărându-și o pușcă de vânătoare Beretta. A spus că nu vrea să vâneze decât păsări.

● **Ion Haiduc**, amuzantul actor al Teatrului Nottara, are o colecție de pălării. Totul a început cu o caschetă de cefierist. Au urmat clopuri, pălării de epocă, șepci, fesuri, tichii. De curând a mai atârnat în cui un clop de fetru negru, de o vârstă venerabilă. Nu este prea sigur, dar se pare că Ion Haiduc nu agreează decât pălăriile bărbătești.

● **Ion Caramitru** în preajma Paștilor nu mai este nici președinte UNITER, nici director de campanie electorală, este colecționar. Se îngrijește de colecția de ouă încondeiate pe care o îmbogățește în fiecare an cu câteva exemplare.

Pagină realizată de
LILIANA PETRUȘ ■
CĂTĂLIN MIHULEAC ■
REMUS ANDREI ION ■

O femeie înzorzonată: CASA POPORULUI

Despre Palatul Parlamentului - căruia tot românul continuă să-i spună Casa Poporului - au curs râuri de cerneală. S-a calculat că e a doua construcție din lume, ca volum, s-au amintit uriașele eforturi materiale și fizice cu care a fost ridicat, s-au povestit incredibile episoade în care ce se clădea într-o zi se dărâma a doua zi, până s-a recurs la soluția prezentărilor butaforice (căci Ceaușescu, se pare, nu mai lua decizii decât la scara 1:1),

s-a evocat cartierul ras de pe fața pământului pentru a face loc „centrului civic”, s-au cules impresii ale vizitatorilor de după 1989.

Astăzi, când patimile și uimirile s-au calmat, e momentul să încercăm o analiză la rece, tehnică, a uriașului edificiu. Nu de alta, dar bucureștenii sunt obligați să trăiască alături de el multe generații de-acum încolo. Să nu scăpăm din vedere acest lucru: moștenirea Ceaușescu se va pierde, mai repede sau mai încet, în domeniul nivelului de trai, al culturii, al mentalității etc. - în schimb ceea ce s-a construit, bine sau rău, va rămâne multă vreme să ne amintească „Epoca de Aur”.

Smaranda Maticu, arhitect: «Ne-am obișnuit să criticăm Bucureștiul. Și totuși, Bucureștiul are un stil, în ciuda atâtor influențe care l-au marcat. Oricât de diferiți au fost cei care au construit în București (datorită modelor, intereselor ori

dimensiuni imense, cu o formă amorfă, această clădire nu s-a putut constitui într-o dominantă a orașului, așa cum s-a dorit și așa cum ar fi cerut-o situarea ei, în centrul capitalei, pe vârful unui deal. În satele românești, în punctul cel mai înalt se ridică o biserică, clădire care domina ansamblul, dar se integra în acesta prin dimensiunile ei apropiate de cele ale celorlalte clădiri. Dacă în loc de biserică s-ar fi ridicat o catedrală, satul ar fi fost copleșit, strivit.

Masivitatea „Casei Poporului”, lipsa unei dominante (una dintre dimensiuni ar fi trebuit să fie cu mult mai mare decât celelalte două), o fac străină de stilul Bucureștiului. Parcurgând drumul spre ea, pe oricare dintre

străzi, ea nu devine cap de perspectivă pentru nici una. Dimpotrivă, toate străzile sunt „barate” de imensa clădire, care e percepută fără „început” și fără „sfârșit”.

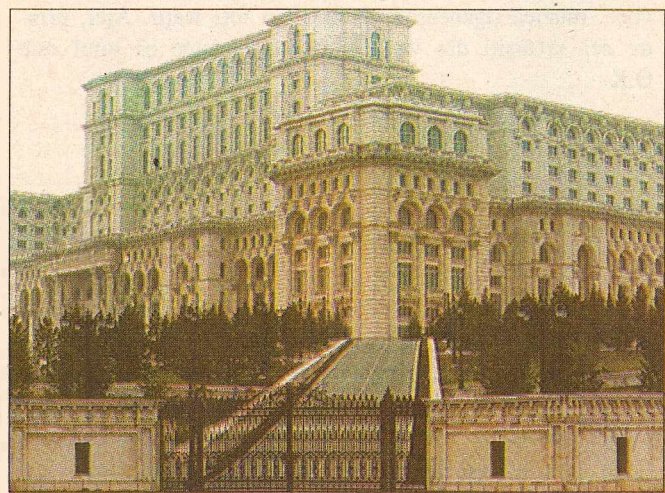
Atunci când într-un oraș se creează (fie și în forță) posibilitatea de realizare a unei clădiri importante, aceasta trebuie să și reprezinte epoca. „Casa Poporului” a „furat” însă din toate epocile și din toate curente, ceea ce o face să nu aparțină nici unuia. Opera din Paris reprezintă o epocă, pe care o face nemuritoare. Simpla copiere a unor detalii de acolo nu poate asigura însă această nemurire.

Cât privește interioarele „Casei Poporului”, acestea sunt copleșitoare. Prin dimensiuni. Prin opulență. Prin acuratețea detaliilor. Prin materialele de o calitate deosebită. Dar arată ca o femeie care și-a pus pe ea toate lucrurile de preț pe care le are, fără nici un stil, doar pentru a șoca.

Și totuși, avem „Casa Poporului”. A trecut euforia revoluționară, curată dar nepractică, pe când voiam s-o dărâmăm. Ea există - de aici trebuie să pornim. S-o facem mai puțin agresivă, să ajutăm Bucureștiul s-o „înghită”, s-o „digere”. Acum câțiva ani s-a organizat un concurs cu această temă. Oare când vom vedea puse în operă rezultatele lui?

Și mai e ceva: va trebui să veghem ca să nu mai apară altă „Casă a Poporului”...

TUDOR CĂLIN ZAROJANU ■

posibilităților financiare), ei au respectat un anume regim de înălțimi. Bucureștiul este un oraș cu clădiri medii, de 2-8 niveluri. Acestea, indiferent de perioada în care au fost ridicate, nu sunt „agresive”, pentru că au retrageri succesive pe verticală sau în plan orizontal, și detalii care întrerup monotonia unor suprafețe mari, uniforme. În acest context, chiar apariția „Intercontinentalului” a provocat o serie de controverse. Dar „Intercontinentalul” este o clădire punctiformă, care a putut fi integrată totuși în aspectul orașului. Nu același lucru s-a întâmplat cu „Casa Poporului”: de

Arhitectură

Fotografii de PETRE COJOCARIU și FLORIN IONIȚĂ ■

Ce flatat ar fi

Îndrăgostiții se pozează

E greu să vorbești despre Cimitirul "Eternitate" fără să amintești că nu poți afla multe locuri din acestea, în care vii și morți se înțeleg atât de bine încât, din când în când, își mai întind câte o mână de ajutor. Chiar domnul Titus Raveica, președintele Consiliului Național al Audiovizualului, nu scapă nici o ocazie să amintească, la vreo șuetă televizată, că pentru ieșeni există doar două drumuri: la București ori la „Eternitate”. Întotdeauna, domnia sa completează: “Am făcut prima alegere, fără să fiu încredințat că este cea mai bună.”

Ca orice fin politician al vremurilor noastre, dl Raveica a jucat și de astă dată perfect. Pentru că unul din locurile cimitirului “Eternitate” este rezervat pe numele domniei sale.

În cimitir mai doarme și câte un viu

Pe vremuri, Sadoveanu sau Otilia Cazimir treceau prin “Eternitate” ca să se reculeagă la mormintele celor dragi. Probabil că rolul psihoterapeutic al acestui loc s-a păstrat și astăzi, de vreme ce se pot zări îndrăgostiți fotografiindu-se la mormintele lui Creangă, Delavrancea sau Topîrceanu. Ce flatat ar fi poetul, dacă ar afla! În ce balade vesele ar comenta el situația!

Dar cimitirul nu este condamnat la liniște, la somn. Mai vine lumea la furat ceva materiale de construcție, că-s teribil de scumpe. Iar uneori, noaptea, rockerii aprind câte un focuțel între morminte, ca să dea o notă clandestin-șmecherească întâlnirilor lor, dar și fiindcă așa au văzut la video.

Și mai greșit ar fi să se creadă că în “Eternitate” și-ar afla odihna doar morții, celebri sau nu. Doru Atanase poate oricând să ne contrazică. Doru locuiește aici, într-un tub de azbociment, pe care și l-a amenajat destul de drăguț și confortabil. Iar pentru asta nici nu a fost nevoie să apeleze la serviciile vreunei firme de amenajări interioare.

Suntem la început de capitalism, iar Doru s-a

și adaptat. Când este cu finanțele la pământ, mai face un ban subînchiriind tubul câte unei perechi de îndrăgostiți, în căutare de adăpost vremelnic. Alteori, cum nu uită de unde a plecat, își împrumută adăpostul vreunui mai vagabond decât el. Pe vremuri, Doru a avut o garsonieră a lui, cu acte în regulă. Dar, într-o zi, i-a fost atât de sete, că a vândut-o pe câteva butoaie de vin. Nici astăzi, privind evenimentele cu o

detașare ce-i șade bine unui chiriaș al cimitirului, el nu se consideră tras pe sfoară. Nu, acela a fost un târg bun, unul din cele mai bune încheiate până acum de el. Oricum ar fi, n-are ce regreta, aici se simte bine, mai bine ca în orice garsonieră. E o fire liniștită și se-nțelege cât de greu suportă zgomotele la care blocul îl condamnă: femei răcnind sub biciul bărbaților, puști în schimbare de voce, muzică țigănească chiuind din toți wații. Aici, printre cei săvârșiți din viață, s-ar putea spune că totul este O.K.

Cockerul Poni vine periodic la cavoul stăpânului

Suntem de o oră în cimitirul “Eternitate”. Mormintele lui Pogor, Ibrăileanu, Kogălniceanu, Lesnea... Ne plimbăm pe alei, escortați de un cortegiu de căței cu nimic funerar în ținută. De frica hingherilor, au căutat azil în cimitir și cimitirul i-a primit. Aici, cel puțin deocamdată, serviciul de ecarisaj nu a pus piciorul. Iar de mâncare nu-i problemă, unde-i cimitir e și mâncare, măcar aici oamenii sunt miloși, își aduc aminte că mai există și un Dumnezeu. Oferim o bucată de ciocolată unei cățelușe aurii, ce-o face cu noi pe ghidul. Refuză, cu o demnitate ofensată. “Nu de asta dau eu din coadă”, ar vrea să ne spună.

Dintre două morminte, înotând prin zăpadă, apare un cocker atât de negru că pare îmbrăcat în doliu. Își trage de lesă stăpâna, o puștoaică de vreo zece ani. Pe cățel îl cheamă Poni și se cere la cimitir de două ori pe săptămână, uneori și mai des. Altfel, urlă și își descarcă nervii pe bibelourile din casă.

Acolo, lângă banca aceea verde, este stăpânul lui. A murit în accident de automobil, acum câteva luni. Poni a

Mormântul lui Vasile Conta

Topîrceanu!

la mormântul lui

urlat și atunci, preventiv, presimțea el că se apropie o nenorocire, dar stăpânul tot a plecat la drum. Era ceață, era polei. După aceea, Poni s-a melancolizat, parcă nici nu mai avea chef de viață. El, un cățel în floarea vârstei. De când este adus la cimitir e mai bine, deși tot trist.

Poni se îndepărtează, dar coada nu-l recomandă ca pe un cocker, atât e de resemnată.

Replica feminină a lui Ghiță Mureșan, împușcată de părinți

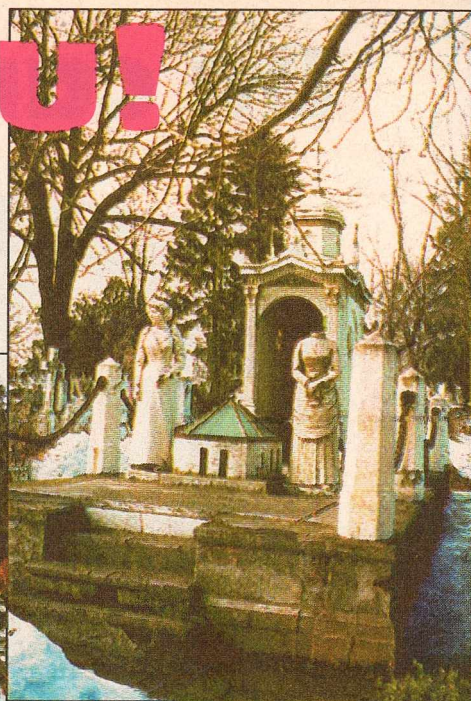
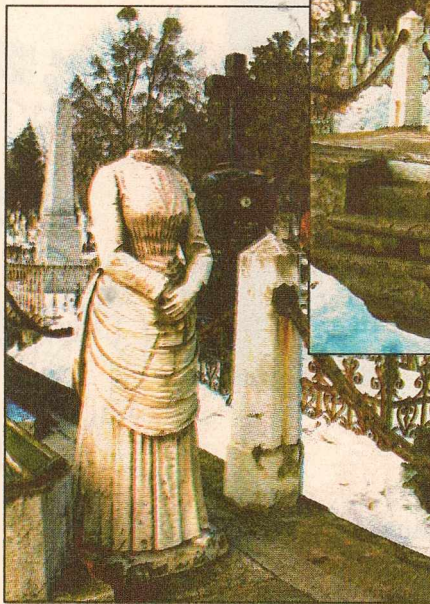
Lângă capela din cimitir, un excavator se străduiește, împreună cu un grup de muncitori, să scoată din pământ rădăcina unui copac, pentru a mai face loc unui creștin săvârșit din viață. Excavatorul se agită, mugind din toate tonele sale. Înfige colții de metal în pământ, își umple gusa, apoi scuipă alături. Aduce cu o cloșcă uriașă, o cloșcă scoasă din pepeni. În jurul cloștii, muncitorii par niște pui gălăgioși, niște pui în salopetă. Nici puii nu sunt stăpâniți de calm, semn că ceva nu este în regulă. Unde, Doamne iartă, unde umblă inginerul? Echipa de muncitori se află în impas.

Abordăm un proletar ce-și mușcă mustața cânepic, destul de falnică. Sărmana mustață, o ultimă redută în războiul fără sfârșit dintre muncitori și ingineri! "Nu vă supărați, știți cumva pe unde este monumentul copilei care..."

"Urișa?" "Da, Urișa."

"Vă costă o vodcă, dragilor." Încercăm să-l înduplecăm pe acest harnic săpător să fie mai milos, avem asupra noastră actele de identitate și batista. Butelcuța de vodcă nu, însă. Dar se pare că apropierea de cei morți are darul de a ascuți mintea, pentru că omul contraatacă: "Lăsați ironiile! Ce, bani n-aveți la voi?" N-avem încotro, facem târgul. "Acolo, în stânga, este Urișa", vine răspunsul, contravaloarea vodcii.

"Urișa" a fost o biată copilă, împușcată, la vârsta de zece ani, de către tatăl ei. Măsura deja vreo doi metri și nu se mai oprea din crescut. Imediat, ne duce gândul la Ghiță Mureșan, ambasadorul nostru în baschetul ame-

rican. Oare ce soartă l-ar fi așteptat acum o sută de ani?

Să fi prins vremurile de astăzi, Urișa ar fi fost salutată de întreaga mișcare sportivă din țară și așezată ca pivot în echipa națională de baschet. Fetei i s-a ridicat un monument, la fel de

impozant cum trebuie să fi fost originalul. Pe toată suprafața statuii, cu greu mai poți afla un locșor care să fi scăpat de scrijeliturile vizitatorilor. Simona, Gabi ori Andreea, toate și-au marcat trecerea prin cimitir.

Altădată, ziariștii se duelau de-adevăratelea

Înainte de a pleca din "Eternitate", zăbovim nițel la mormântul lui Spiru Prasin. A auzit cineva de Spiru Prasin, mort în 1904?

Ehe, abia la vremea aceea se putea vorbi de tensiune în mass-media. Spiru Prasin, redactorul șef al ziarului **Evenimentul**, a murit în duel, ucis de alt jurnalist, pe nume Scânteie. În locul pamfletelor, câteva gloanțe au stins, repede și tragic, conflictul. Care o fi fost motivul? Vreo tabletă care a dizolvat cine știe ce interese, vreun editorial neinspirat ori poate vreun reportaj scris fără talent? Cine poate ști!

Și totuși, e bine că parlamentarilor noștri nu le-a trecut prin cap vreo lege a duelului. Ce pline ar fi fost cimitirele patriei în asemenea situație! Chiar și așa, deși nu este locul, nu putem rezista tentației de a anticipa deznodământul unor iluzorii dueluri între Ion Cristoiu și Sorin Roșca Stănescu sau Petre Mihai Băcanu și Adrian Păunescu.

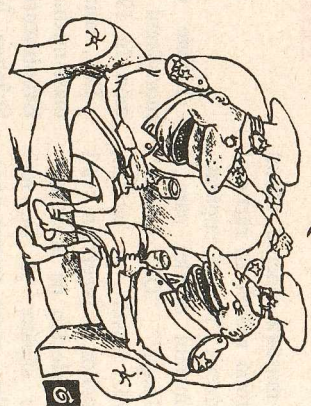
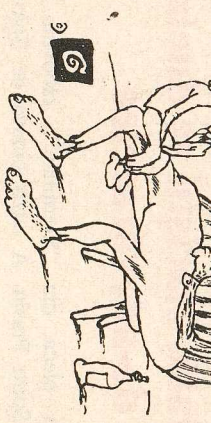
Lângă cimitir e o cârciumioară, vizitată pe vremuri de Păstorel Teodoreanu. "Orișice ai zice/ Orișice-ai gândi/ Mai bine aice/ Decât vizavi." Are dreptate Păstorel. Dacă te-ai hotărât să treci în lumea celor drepti, o zi de cazare în camera mortuară te costă două mii de lei. Din banii ăștia primești trei sute de vodcă și mai rămâne și de-un pachet de Carpați.

Pagini realizate de
CĂTĂLIN MIHULEAC ■

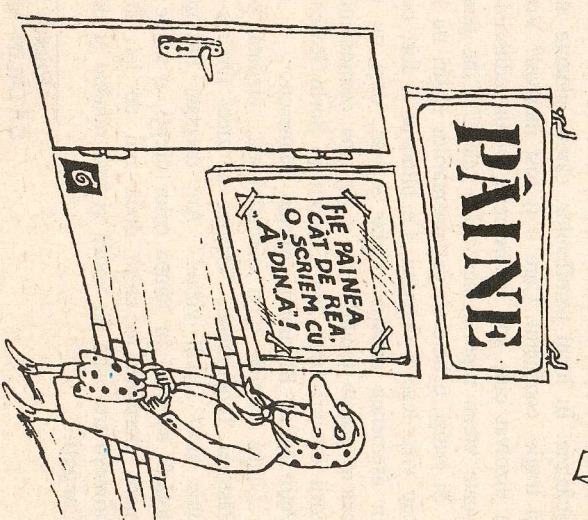
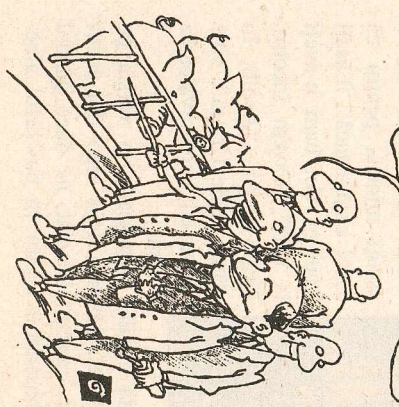
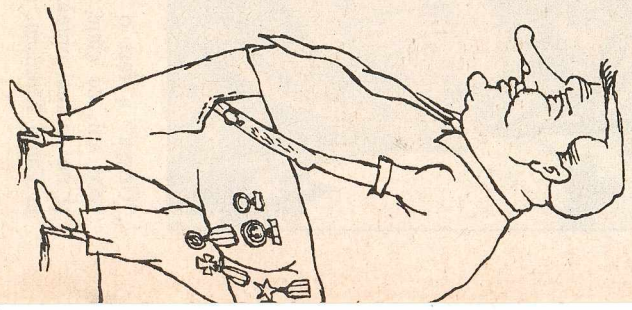
Reportaj

Fotografii de RADU ANECULĂRESCU ■

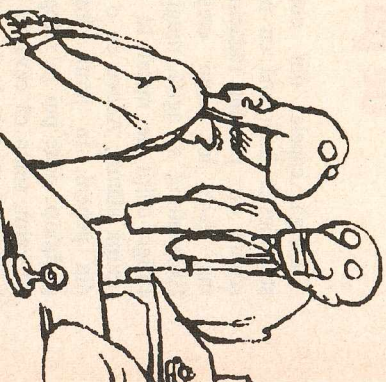
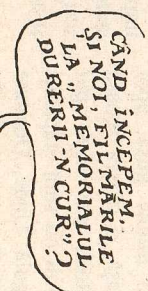
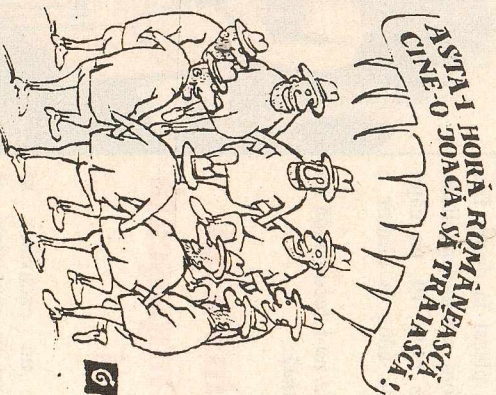

IAȚI ÎN PRIVINȚA
PORCILOR, AM AJUNS
LA SITUAȚIA DIN '89...

Un caricaturist pentru

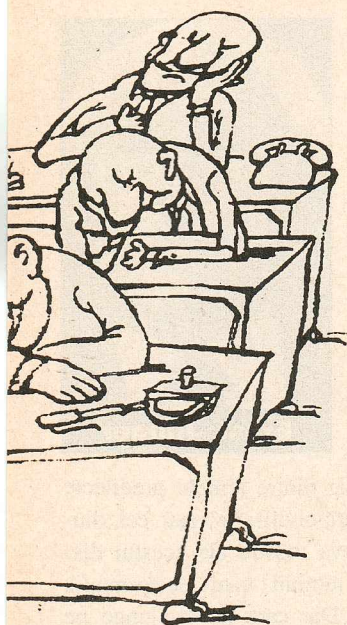
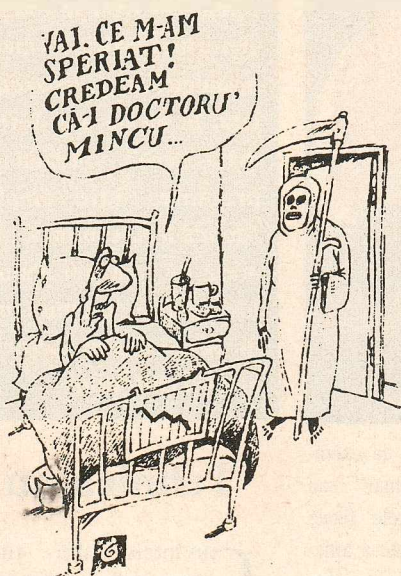
Ion Barbu

care nu există tabu-uri

Grafiică satirică

ED
NICIA
CUT
TAT...

Din Valea Jiului nu vin numai mine-rii, vine și Ion Barbu. Pe mineri îi cheamă conducătorii țării, când se simt în primejdie. Pe Ion Barbu îl chemăm noi, oamenii obișnuiți, când conducătorii țării nu se simt în primejdie.

Înarmat până-n dinți cu inteligență, talent, curaj, farmec, Ion Barbu desenează re-pe-de și face or-di-ne. Caricaturile sale, în afară de faptul că sunt de un umor irezistibil, au această calitate, de a clarifica fiecare situație, de a spune exact ce trebuia spus. Cine le privește atent simte că i se ia o perdea de pe ochi. Și este imediat tentat să răstoarne Guvernul sau, dacă face parte din Guvern, să-l dea pe Ion Barbu în urmărire generală.

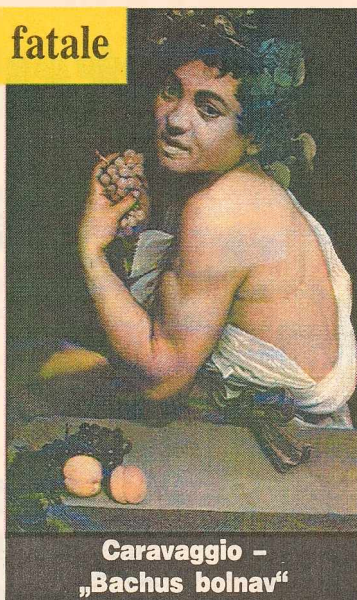
Mă bucur că există un om ca Ion Barbu. Mi-ar face plăcere să petrec cândva alături de el câțiva ani la Aiud sau la Canal.

ALEX ȘTEFĂNESCU ■

Caravaggio – reflexe fatale

Retrospectiva Caravaggio, deschisă la Roma în urmă cu câțeva vreme, a readus în memoria contemporanilor un pictor fascinant, nu atât prin povestea aventuroasă a vieții sale, cât prin calitatea picturii care îl situează printre maeștrii cei mai apreciați ai Italiei din toate timpurile. Michelangelo Merisi, pe numele lui adevărat, continuă să-i intrige și să-i provoace pe criticii de artă, care tot se mai ciondănesc dacă să-i atribuie sau nu anumite tablouri. În comentariile lor specialiștii au scos din nou în evidență dramatismul corpurilor umane din tablourile sale, știința clarobscurului, talentul de desenator care reiese în evidență mai cu seamă în numeroasele naturi moarte.

De asemenea, critica a reliefat felul cum a rescris Caravaggio în manieră

Caravaggio – „Bachus bolnav”

proprie mitologia, și se dau ca exemplu tablourile „Bachus bolnav” sau „Narcis” care adună reflexele fatale ale propriei conștiințe torturate a artistului.

Leopardi,

un autor spionat de serviciile secrete

Cunoscutul poet romantic italian Giacomo Leopardi, autor al nu mai puțin celebrului poem „Infinitul”, a fost un iacobin periculos și de aceea mișcările și scrisul său i-au fost spionate de poliția secretă a Vaticanului și de cea a marelui ducat al Toscanei. După cercetarea unor lucrări găsite chiar în Arhivele Vaticanului, Antonio Giuliano, membru al Accademiei dei Lincei, a scos la iveală documente care atestă fără dubiu că în perioada 1818-1837 marele poet era considerat un pericol pentru insti-

tuțiile statului datorită ideilor lui „republicane” și „contrare religiei”. Drept urmare, una dintre lucrările sale - „Canzone ad Angelo Mai” - avea să fie cenzurată și deci blocată să apară.

Toate datele privind această „afacere”, până acum prea puțin cunoscută, au fost publicate într-o carte apărută de curând în Italia.

„Apocalipsul” durează cinci ore

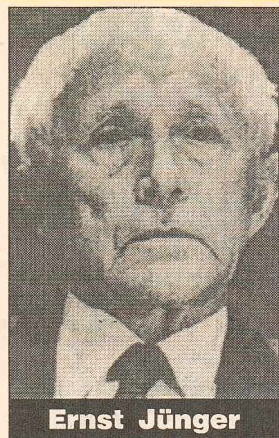
Nu, nu este vorba de apocalipsul biblic, ci de filmul lui Francis Ford Coppola, „Apocalipsul acum”. Celebrul film despre războiul din Vietnam și implicațiile acestuia asupra mentalității colective a Americii a rulat într-o versiune mult scurtată. Dar un ziarist american, pe nume Michael Herr, a descoperit copia originală a filmului, în care, spune el, „există scene extraordinare, adevărate capodopere”. O copie a acelei versiuni de cinci ore - timp dublu față de cel al copiei comerciale - a fost proiectată în secret la Los Angeles. Deși regizorul negase existența acelor secvențe, se

Giorgio Bassani octogenar

Giorgio Bassani, autorul romanului „Grădinile Finzi Contini”, tradus și în românește (roman comparat de unii critici, pentru elevația stilistică, farmecul frazei și tonul evocator-nostalgic, cu „Ghepardul” lui Lampedusa) a ajuns, iată, la 80 de ani. Într-un interviu în „Corriere della Sera”, Bassani declara că, în afară de pregătirea ediției complete a operei sale la editura Mondadori, continuă să scrie. El consideră că în afară de romanul amintit, a cărui popularitate a fost sporită de filmul omonim realizat de Vittorio de Sica, și alte lucrări ale sale sunt demne de atenția cititorului.

Tehnica nu va ucide zeii

Cuvintele din titlu ilustrează o adevărată credință a lui Ernst Jünger, scriitorul german care la sfârșitul lunii martie a împlinit 101 ani și despre care Emil Cioran a scris, în corespondența sa, cu multă considerație, admirându-i între altele vitalitatea. Una dintre ultimele cărți ale lui Ernst Jünger este o culegere de aforisme, meditații fulgurante

Ernst Jünger

asupra lumii care reiau unele dintre temele predilecte ale autorului: raportul cultură-civilizație, sau cel dintre artist și istorie. Iată câteva mostre ale acestui discurs fragmentat: „Viteza luminii este performanța maximă obținută de fizică. Dar care nu o ajunge pe aceea a gândirii. Spiritul nu are nevoie de iluzii ca să ajungă în Sirius”. „Moartea clinică pare să fie un sfârșit, după cum spun medicii. Dar dacă un organ este prelevat, acesta mai poate fi în măsură să-și exercite funcțiunile... Dacă Hipocrate numea moartea «cel moment precis în care sufletul părăsește casa trupului», este foarte neliniștitor de aflat ce se întâmplă în clipe care preced de foarte aproape acel moment și în cele imediat următoare”.

pare că amatorii de filme sunt captați de această noutate și cer ca versiunea lungă să fie trasă pe casete video.

Noua versiune a găsit și un titlu, „Apocalipsul regăsit”, dar popularizarea ei nu se va putea face fără acordul realizatorilor, care se arată foarte iritați de această dezvăluire.

Marlon Brando, protagonist al filmului „Apocalipsul acum”

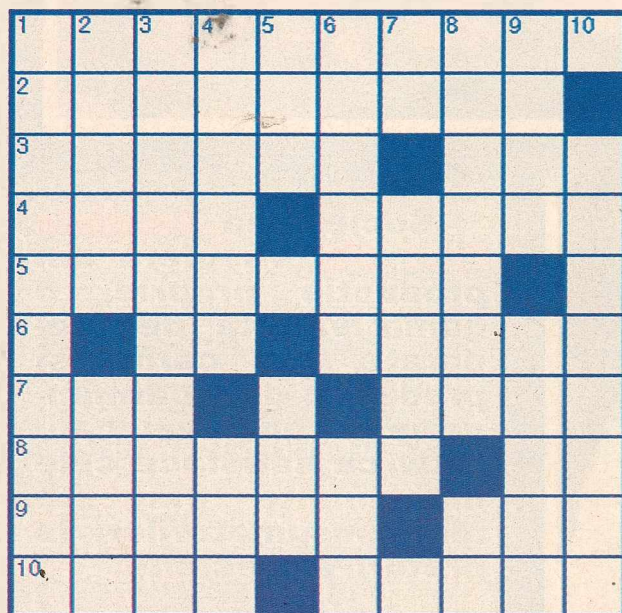
Și vedetele compun careuri

Definiții de Mircea Sântimbreanu

ORIZONTAL:

1. Oameni fără jumătate.
2. Joc de gene, din strămoși.
3. Sare în ochi – Exclamația scepticului.
4. Natură moartă cu lagună și cocotieri – Abia așteaptă să le atingi.
5. Cine limbă scurtă are (fem.).
6. Pană de lemn – Tras la firul ierbii.
7. L-au făcut și apele de munte – Și-o dispută ortacii, geniștii și... creioanele.
8. Șampania Teatrului Liric – Ață ruptă!
9. Iscălitura lui Cronos – En garde, telefonic.
10. Locul de unde te ridici (C. Noica) – Cu moț, în frunte.

Încrucișare: Mihai ZGUBEA

VERTICAL:

1. La Piovra face parte din onorabila-i familie.
2. Scuza postumă a lui Gutenberg - Un indian la Paris.
3. Slove întru nemurirea străbunilor.
4. Curat roz-bombon – Car în arrière-marche.
5. Petiția insașietații – Arbore polisemantic.
6. Cu capsă pusă – Finalitate cu termen redus.
7. Aproape tac! – Se dă pe față.
8. Legături de suflet – Adevăr dat pe față!
9. Ficțiune în timp de inflație – Ca dureri, de râsul lumii; ca reviste, dimpotrivă.
10. Clement, dar nu Papă.

Înainte de a compune definițiile pentru careul nostru, Mircea Sântimbreanu a lansat Almanahul „Rebus” 1996, la Librăria „M. Sadoveanu” din București.

În stânga lui: Alexandru Păsărin, George Arion și Geta Munteanu (directoarea librăriei). Publicul, numeros, nu a încăput în fotografie (decât prin doi reprezentanți).

PUBLICATIILE

Flacăra

Societate comercială înmatriculată la
Oficiul Registrului Comerțului București
sub nr. J. 40/5888/1991 din 04.07.1991

Consiliul de Administrație:

Președinte - director general:

GEORGE ARION

Membri: Manuela Vasiliu Arion, Ion D. Goia,
Alexandru Păsărin

Director general-adjunct: ALEXANDRU PĂSĂRIN

Director juridic și resurse umane: CORNELIU OLTEANU

Director difuzare: MANUELA VASILIU ARION

Director comercial: ION D. GOIA

Secretariat: Mihaela Caroline Mușat 222.33.31; 222.33.44; (2002)

Adresa: București, sectorul 1, Piața Presei Libere nr. 1,
cod 71341.

Telefoane: 223.15.10; 223.15.20; 223.15.30; 223.15.40,
223.15.12, 223.15.37, 223.15.44, cu interioarele din paranteze
Fax: 222.82.89

Cont lei - 40.72.30.110.496 BCR, sector 1, București

Cont valută - 47.21.6.16.0431.0 BCR, sector 1, București.

Flacăra

Fondată în 1911 de C. Banu

Coordonare: ALEX ȘTEFĂNESCU

Secretar de redacție: CRINA GORGOI

■ REDACTORI - Alexandru Arion, Cătălin Mihuleac,
Liliana Petruș, Nicolae Ștefan

■ FOTOREPORTERI - Petre Cojocariu, Florin Ioniță

■ CORECTURĂ - Pompiliu-Laurențiu Dumitrescu,
Angela Ștefănescu

■ COLABORATORI PERMANENȚI - Remus Andrei Ion,
Tudor Călin Zarojanu

■ CORRESPONDENȚI ÎN ȚARĂ: Pașcu Balaci, Ion Ceacîru

■ CORRESPONDENȚI ÎN STRĂINĂTATE: Alexandru Graur
(Italia), Mihai Rusu (Germania), Emanuel Tănjală (SUA)

REBUS

Redactor șef: MIHAI ZGUBEA

REBUSACHE

PARADA INTEGRA ME POR

Redactor șef: CONSTANTIN GRIGORE

Aurel Ștefan Alexandrescu, Dan Popa, Simona Păsărin,
Simona Simzianu; telefon: 2036.

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ

222.67.38: MIHAELA ANGHIEL, Nicoleta
Burtea, Maria Călin, Violeta Dragomir,
Elena Șerban, Doru Vintilă

DIFUZARE 222.66.28: GABRIEL BUMB,

Maria Antonescu, Marian Anton, Cora Cio-
ceanu, Florian Ferezan, Marian Frunzeanu, Doru Iancu, Valerică
Leon, Daniel Nica, Marin Petraru, Marius Procopie, Nicolae
Șerban

RESURSE UMANE (2128): Adrian Boicescu

FINANCIAR-CONTABIL: VIORICA TUDOR, Elena Anghel,
Gabriela Ionescu, Florența Tudor

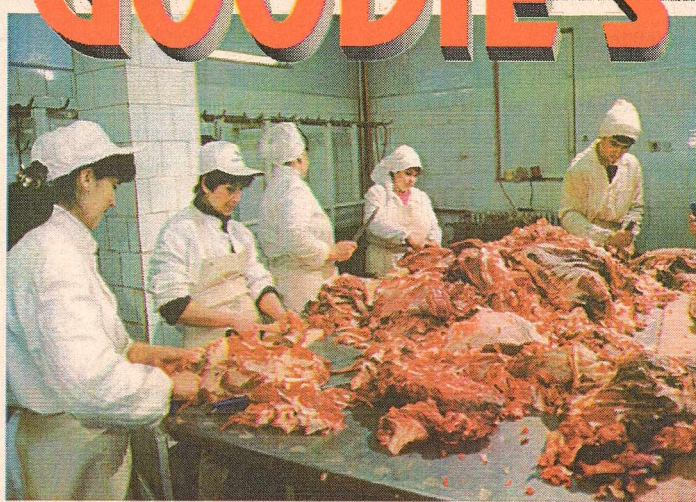
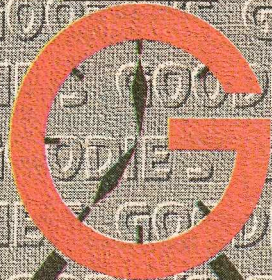
DOCUMENTARE: Liliana Olteanu

ADMINISTRATIV (2128): DAN MIRCEA POPA, Marian
Băicoianu; Liliana Crețu, Dumitru Țutoiu

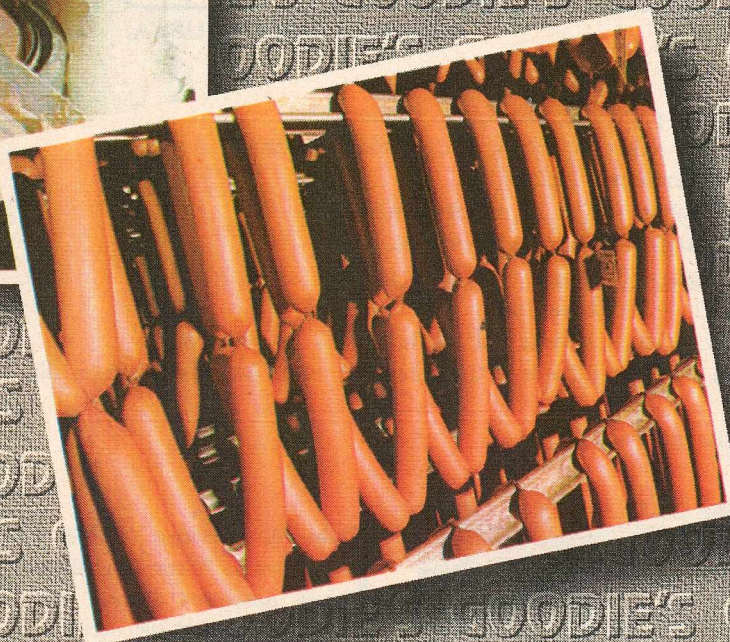
Cititorii din străinătate se pot abona prin
Societatea Comercială „Publicațiile Flacăra” S.A.

Tipar realizat la: INFOPRESS

GOODIE'S

Societatea **Goodie's Prod SRL** vă oferă din producție proprie, o gamă variată de preparate din carne și produse de carmanerie la un nivel calitativ ce satisface cele mai înalte exigențe ale consumatorilor, la preturi accesibile.

Berceni-Sud
Complex
Alimentar,
Str. Turnu
Magurele 17,
București,
Tel.: 01/6832895
01/6841585

Distribule o gamă variată de produse utilizate în industria prelucrării cărnii, produse ce satisfac cele mai largi cerințe ale clienților săi:

- întreaga sortimentatie de membrane artificiale;
- diverși adjuvanți și emulgatori funcționali necesari prelucrării cărnii;
- alte produse auxiliare ce îmbunătățesc aspectul preparatelor;
- întreaga linie tehnologică pentru industria prelucrării cărnii;
- tipar pe membrane în 1-4 culori

FREEDOM STAR

Steaua dumneavoastră
norocoasă

